

FASTIGHETEN NILS HOLGERSSONS UNDERBARA RESA GENOM SVERIGE

- En avgiftsstudie för år 2006 -

Förord

Värme, varmvatten, vatten och avlopp, el och renhållning tillhör de nödvändiga nyttigheterna i alla bostadshus. Sättet som de produceras på inverkar på de boendes komfort och på miljön i stort. Vidare utgör kostnaden för dem i genomsnitt drygt en tredjedel av den totala boendekostnaden för flerbostadshus. Den sammanlagda kostnaden för dessa nyttigheter uppgår uppskattningsvis till över 40 miljarder varje år för hus som upplåts med hyresrätt och bostadsrätt. Inte minst kostnadsaspekten gör att dessa frågor är viktiga för alla fastighetsägare, bostads - rättshavare och hyresgäster. Också det faktum att många av verksamheterna bedrivs i kommunala eller enskilda monopol innebär att de behöver granskas inte minst med avseende på priserna.

Sedan elva år tillbaka utger årligen Avgiftsgruppen, med representanter HSB Riksförbund, Hyresgästföreningen Riksförbundet, Riksbyggen, SABO och Fastighetsägarna Sverige, rapporten "Fastigheten Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige". I denna redovisas fakta bland annat om de kostnadsskillnader som föreligger mellan olika kommuner.

Svensk Vatten, RVF, Energimyndigheten och Svensk Fjärrvärmens har bidragit med faktauppgifter till denna rapport. Samarbetet med branschorganisationerna har fungerat väl och har varit till stor fördel för att på ett smidigt sätt skaffa fram korrekta fakta. Samarbetet har också bidragit till en nära nog 100%-ig svarsfrekvens beträffande de flesta kostnadsslagen.

EKAN Gruppen i Jönköping har liksom tidigare år ansvarat för faktainsamling, kvalitets-säkring, analys och rapportering. Liksom tidigare år kan man konstatera att det är anmärkningsvärt stora prisskillnader mellan leverantörerna. Avgiftsgruppen hoppas att rapporten ska bidra till att skapa debatt på det lokala planet, vilket förhoppningsvis ska leda sänkta kostnader för konsumenterna.

Avgiftsgruppen vill framföra ett stort tack till berörda branschorganisationer och myndigheter för gott samarbete och till EKAN Gruppen för ett väl utfört arbete med årets "Holgersson-rapport".

Stockholm i september 2006

Avgiftsgruppen

Innehållsförteckning

Förord	2
Innehållsförteckning	3
1. Sammanfattning	4
1.1 Förutsättningar	4
1.2 Att jämföra taxor och avgifter	4
1.3 Resultat	5
2. Avfall	8
2.1 Fastighetens förutsättning	9
2.2 Framtida krav inom avfallsområdet	9
3. Vatten och avlopp	11
4. El	13
4.2 Analyser och kommentarer	19
5. Fjärrvärme	24
6. Alternativ till uppvärmning med fjärrvärme	28
7. Totalkostnad	31
7.1 Kommuner med ett innevånarantal över 35.000	33
7.2 Kommuner med ett innevånarantal mellan 15.000 till 35.000	34
7.3 Kommuner med ett innevånarantal under 15.000	35

1. Sammanfattning

1.1 Förutsättningar

Såsom metod för undersökningen har valts att "förflytta" en bostadsfastighet genom landet och jämföra kostnader för sophämtning, vatten och avlopp, el och uppvärmning. När det gäller uppvärmning har kostnader för fjärrvärme använts i de kommuner där fjärrvärmen är det dominerande uppvärmningsalternativet. I övriga kommuner redovisas en kostnad för alternativ uppvärmning enligt beskrivning i kapitel 6 "Alternativ till uppvärmning med fjärrvärme".

Förutsättningar för fastigheten:

Area	1 000 kvm
Antal lägenheter	15
Årsförbrukning	
Elenergi	
- Fastighetsel (35A)	15 000 kWh
- Hushållsel (16A)	34 500 kWh
Fjärrvärme	
- Energiförbrukning	193 000 kWh
- Flöde	3 860 m ³
Olja	25 m ³
Avfall	3 st 370 liters kärl/vecka
Vatten och avlopp	2 000 m ³

Tidigare genomförda undersökningar har visat på en relativt liten skillnad i kronor per kvadratmeter mellan den relativt lilla flerbostadshusfastigheten i den undersökningen och större fastigheter, varför vi har valt att endast studera en fastighet. Målet för undersökningen har varit att få in uppgifter för samtliga kommuner i Sverige. Detta har uppnåtts till 100%.

Uppgifterna kommer från respektive kommuns tekniska kontor eller motsvarande för avfall och VA-taxor samt från energi- eller elföretag för fjärrvärme och elpriser. Enbart förbrukningsavgifter har beräknats. Kostnadsuppgifter för alternativet till fjärrvärme (biobränsle-pelletspanna och bergvärmepump) har hämtats från Energimyndigheten. För uppgifter om oljepriser har SCB:s statistik använts.

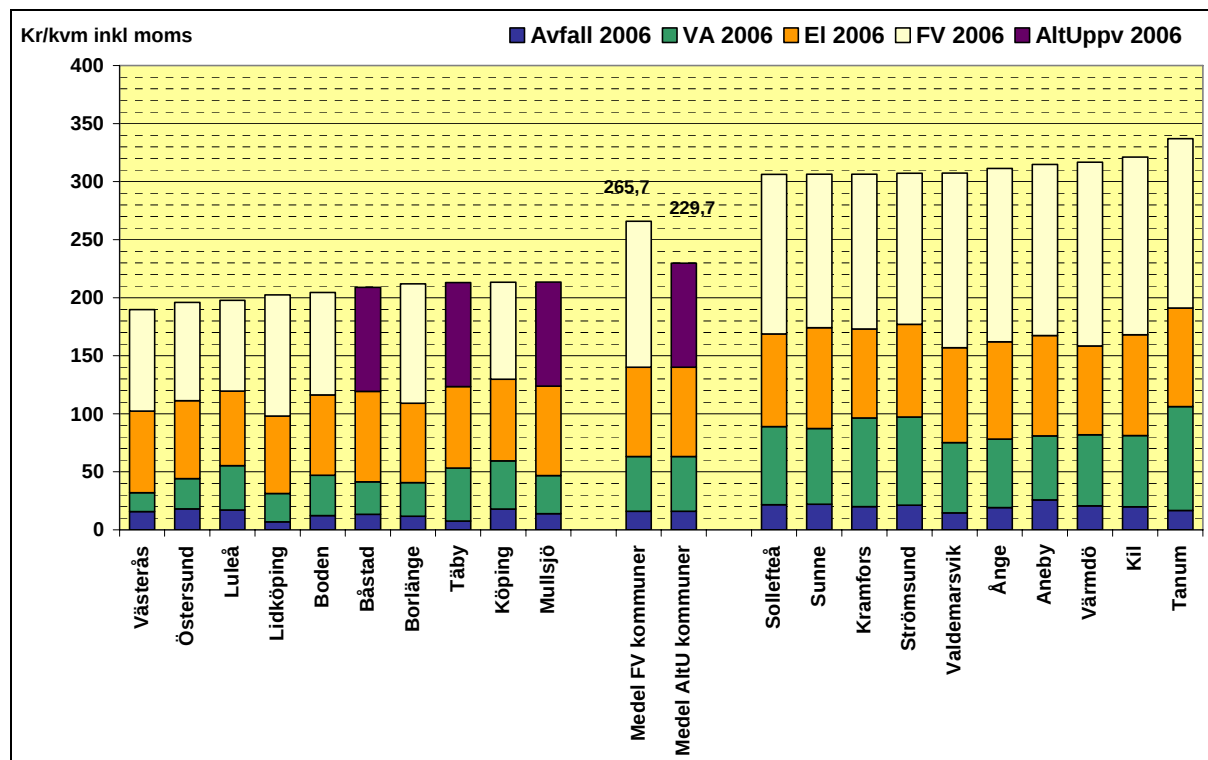
Alla nyttigheter utom VA-verksamheten finansierar verksamheten fullt ut genom taxeintäkter. För VA-kostnaderna har tidigare uppgifter beträffande hur stor andel som är avgiftsfinansierad samlats in av Svenskt Vatten. Detta görs inte längre, varför inte heller vår rapport innehåller sådana uppgifter.

1.2 Att jämföra taxor och avgifter

Erfarenheter från tidigare undersökningar visar att det är möjligt att jämföra taxor även om förutsättningarna skiftar. Den nyttighet som är svårast att passa in i en mall är avfallshanteringen, men det är också den som står för den minsta kostnadsandelen. I anslutning till redovisningen av varje nyttighet finns kommentarer om hur avgifterna har beräknats och vilka osäkerheter som finns i bestämningen av priset.

1.3 Resultat

Det är stora skillnader i taxenivåer mellan kommunerna. Störst spridning finner man bland avfalls- och VA- taxorna. Den största utgiftsposten gäller uppvärmningen där kostnaden för fjärrvärmen varierar mellan 78 och 158 kr/kvm inkl moms. Uppvärmningskostnaderna i kommunerna utan fjärrvärme baseras på medelvärden av pellets - och värmepumpbaserad uppvärmning, 90 kr/kvm inkl moms (86 kr/kvm år 2005).

Figur 1: Kommuner med högst och lägst totalkostnad

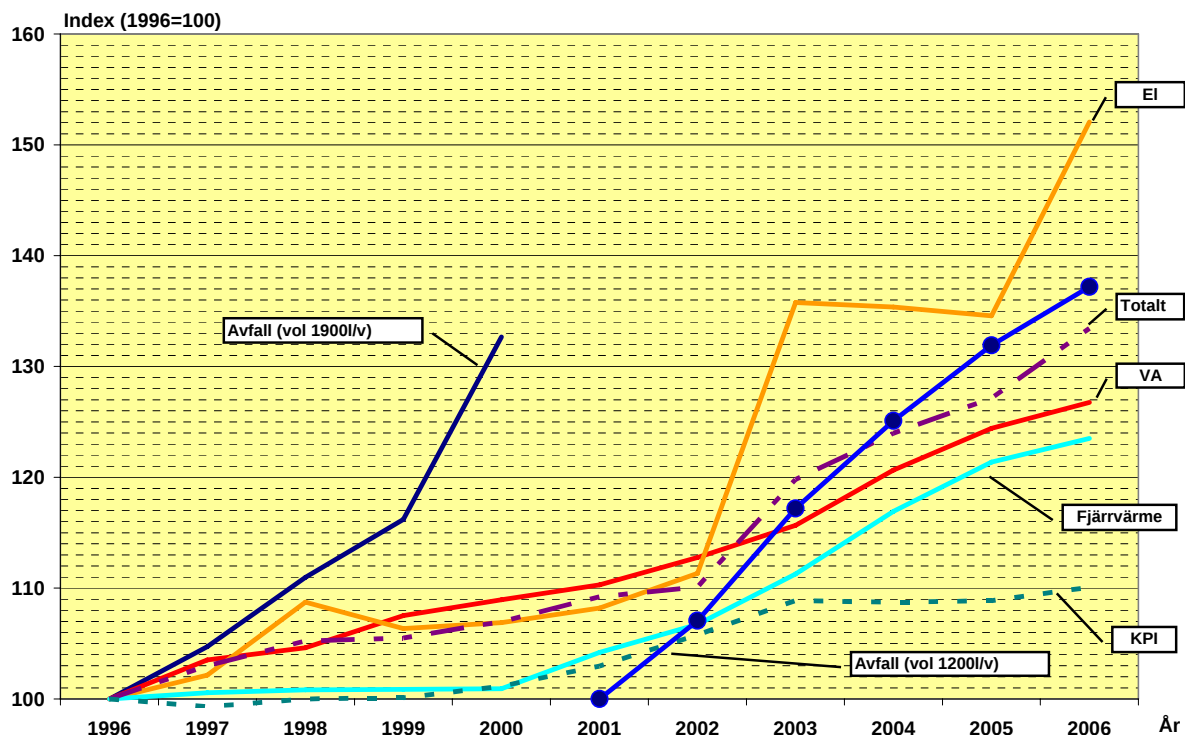
Variationerna för exempelvis sophämtningen beror i många fall på hur tätt befolkad kommunen är och om den har stor andel fritidsboende. För VA-verken är kapitalkostnaden dominerande och beräkningsmetodik för kapitalkostnaden tillsammans kundtätheten ger direkt utslag i kostnaderna för verksamheten. Fjärrvärmen är dyrast på de orter där man investerat i nya, mindre värmeverk och de lägsta fjärrvärmekostnaderna uppvisar orter med sedan länge etablerad fjärrvärmeverksamhet. Detta är dock en sanning med modifikation. I många fall är det faktiskt i kommuner, med sedan länge etablerad fjärrvärmeverksamhet, som man har höjt fjärrvärmepriset mest och man ligger på en nivå klart över medelpriset i Sverige.

En låg totalkostnad för alla nyttigheter är oftast förknippad med en låg fjärrvärmekostnad. En annan viktig iakttagelse är skillnaden i totalkostnad mellan staden och glesbygden. Skillnaden i medelvärden i kommunklasser efter innevånarantal för fjärrvärmda kommuner kan uppgå till närmare 40 kr/kvm. Denna skillnad har visat sig öka i jämförelse med år 2005.

Jämförelse mellan olika taxor kan aldrig bli helt rättvis. Förhoppningsvis kan undersökningar av den här typen ändå fungera som ett lokalt diskussionsunderlag. Skillnader i årliga driftkostnader mellan olika uppvärmningsformer utgör ett viktigt beslutsunderlag för att övergå till en annan uppvärmningsform. Det som avgör valet är dock nästan alltid investerarens bedömning av hur investeringen ska förräntas. Andra viktiga bedömningsfaktorer för en fastighetsägare är miljöegenskaper, bekvämlighet och utrymmeskrav.

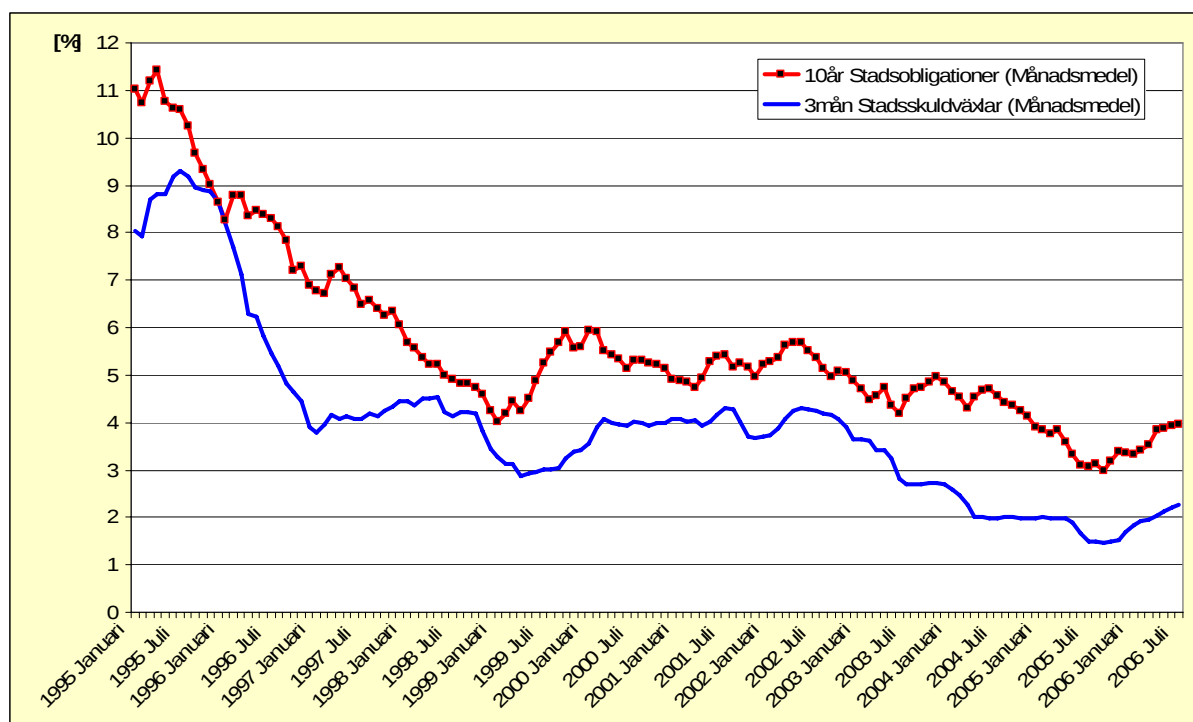
Nyttighet	2005 kr/kvm	2006 kr/kvm	Förändring	Kommentar
				<i>Alla uppgifter inkl moms</i>
Avfall	15,5	16,0	+3,1%	Höjningen mellan 2004 och 2005 var +5,2%.
VA	46,2	47,1	+1,8%	Förändringen mellan åren 2004 och 2005 var +3,2%
El (total)	68,1	77,0	+13,0%	- 0,7 % mellan 2004 och 2005
Varav elnät	26,1	26,2	+0,5%	-0,8 % mellan 2004 och 2005
Varav elhandel	42,0	50,8	+20,7%	-0,6 % mellan 2004 och 2005. Elhandel (redovisat som tillsvidareavtal av medel - värde för landets tio största leverantörer) ingår statliga punktskatter och elcertifikatavgift.
Fjärrvärme	122,7	125,7	+2,4%	+3,6% mellan 2004 och 2005.
Alternativ uppvärmning	86,0	89,6	+4,2%	Uppgifterna är hämtade från Energimyndighetens årliga "Värme i Sverige"-rapporter.
KPI	279,8	282,9	+1,1%	Avser marsvärden av KPI (+0,1% mellan 2004 och 2005)

I det följande diagrammet visas utvecklingen för de undersökta nyttigheterna och för konsumentprisindex (KPI) mellan åren 1996 och 2006.

Figur 2: Utvecklingen av undersökta nyttigheter och KPI

Förutom den stabila generella prisutvecklingen speglad av KPI bör noteras att vi fortfarande har historiskt låga räntenivåer, vilket borde ha stor betydelse för kapitaltunga verksamheter som befinner sig i ett förvaltningsskede. I figuren nedan redovisas utvecklingen av den korta och långa räntan över den studerade tidsperioden 1996-2006. Som synes är den korta räntan fortsatt endast ca 25% av ingångsvärdet år 1996 medan den långa räntan är mer än halverad.

Figur 3 Utveckling av Kort och Lång ränta (Källa: Sveriges Riksbank)

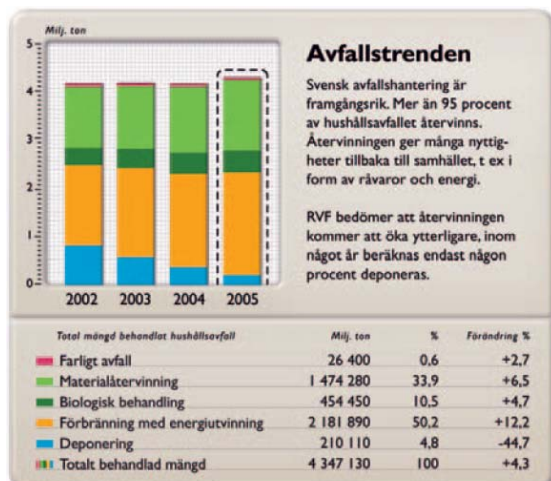
Det borde således finnas gynnsamma objektiva förutsättningar för en nedåtgående pristrend för de undersökta nyttigheterna. Det är därför inte tillfredsställande att konstatera att prisnivå för t ex VA fortfarande ökar. Ökningstakten för VA, avfall, fjärrvärme och el ser ut att hålla i sig. Priserna för VA, avfall och elnät är nationellt skapade och nationellt påverkbara, inte minst genom det dominerande inslaget av kommunala huvudmän. Det visar sig i årets undersökning att ökningstakten har dämpats för de tre förstnämnda nyttigheterna men ligger fortfarande klart över KPI. Speciellt har det totala elpriset ökat kraftigt främst till följd av ökade elhandelspriser men även beroende på ökning av skatter och prisökningar på utsläppsrätter, som ingår i elhandelspriset.

Fjärrvärmens relation till alternativa uppvärmningsformer indikerar en fortsatt prispress på fjärrvärmen.

Sammantaget anser Avgiftsgruppen fortfarande att det behövs en betydligt mer ingående debatt och analys över hur man åstadkommer effektivitet för dessa studerade branscher. Detta gäller inte minst förhållandena inom fjärrvärmeområdet.

2. Avfall

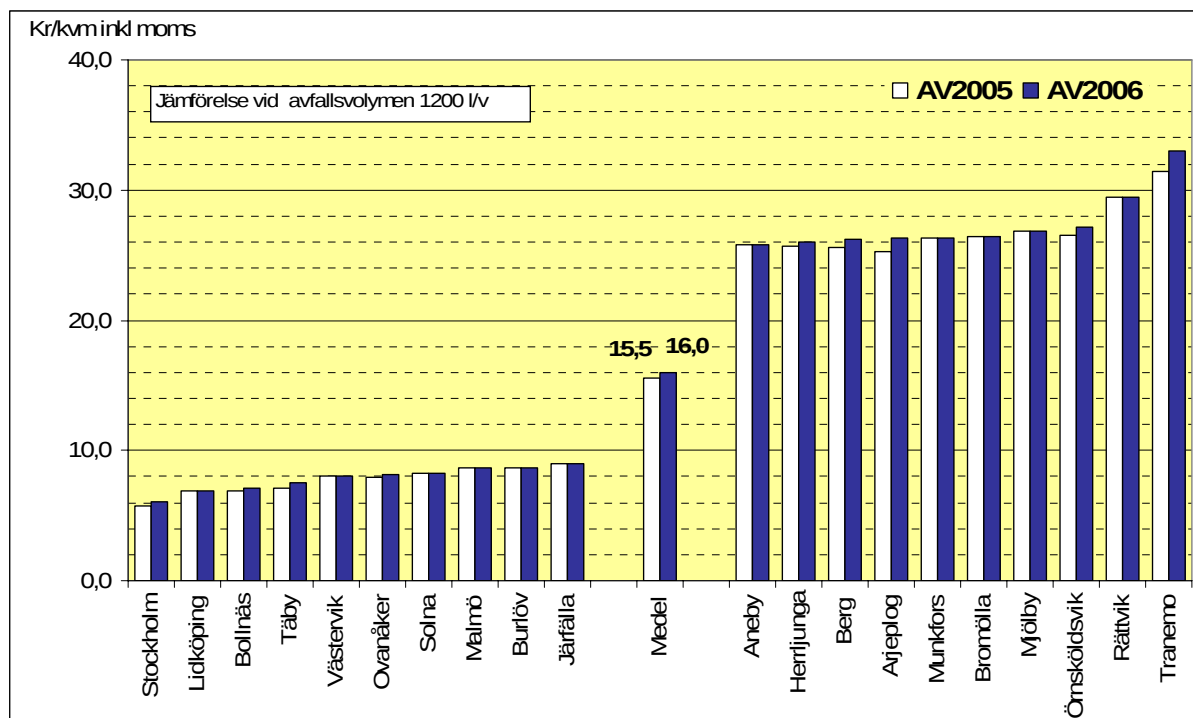
Tidigare års redovisningar av kostnaden för att ta hand om avfall har visat på kraftiga variationer mellan kommunerna. Detta är fallet även för 2006 års redovisning. Variationen för

Figur 4 Avfallstrend (Källa: Svensk Avfallshantering 2006; RVF)

avfallskostnaden är fortfarande större än för övriga studerade kostnadsslag. Kommunernas olika lösningar varierar mycket varför det är svårt att få en entydig och enkel redovisning. De flesta kommuner har infört kärthantering och allt fler kommuner jämfört med tidigare undersökning delar upp avfallet i en komposterbar och en brännbar del. Förpackningsåtervinning är väl utbyggd i kommunerna. Detta i kombination med kompostering gör att avfallsmängden att frakta bort från bostaden minskar. Avfallsflödena för hushållsavfall till olika behandlingsformer under föregående år framgår av figur 4. Sedan 2002 har förbränning och biologisk behandling vunnit mark på framför allt deponeringens bekostnad. Noterbart är också att mängden behandlat avfall ökade under 2005 jämfört med tidigare år.

Kommunerna/renhållningsverken har börjat med rutiner för att ta hand om sorterat och miljöfarligt avfall som elektronikskrot och liknande med ökade kostnader som följd. Kommunernas olika sätt att hantera den nya situationen avspeglas i taxorna som ofta ändras kraftigt antingen uppåt eller nedåt. Allt avfall samlas ej heller in vid källan utan fordrar i hög grad hushållens eller fastighetsägarens medverkan.

Figur 5: Kommuner med högsta och lägsta avfallskostnad (vid efterfrågad avfallsvolym på ca 1200 l/vecka)

Diagrammet ovan visar kommuner med lägst och högst avfallskostnader samt medel för undersökningen vilket var 15,5 kr/kvm år 2005 och 16,0 kr/kvm år 2006. Förändringen mellan åren är drygt 3% jämfört med drygt 5% vid föregående undersökning. Ca 25% av kommunerna har lämnat uppgifter om alternativ kostnad vilket oftast varit relaterat till mindre insamlad volym. Flertalet kommuner har endast lämnat uppgifter om alternativa kostnader och volymer. Dessa kommuner finns redovisade med sina alternativa kostnader i redovisningen ovan. Deras insamlade avfallsvolym (medelvärde) är drygt 2/3-delar av den efterfrågade. I Bilaga 2 redovisas även den alternativa kostnaden som kommunerna redovisat.

2.1 Fastighetens förutsättning

För fastigheten i undersökningen gäller följande:

- o En fastighet med 15 lägenheter, 1000 kvm boyta och motsvarande 5 st 240 liters säckar (för kärl: 3 st 370 liters kärl eller 2 st 660 liters kärl) med hämtning en gång i veckan.
- o Hämtningspoäng mellan 30-50, hämtavstånd 9 m. Inga trappor /dörrar i hämtningsväg.
- o Kärlhyra och grovsophämtning skall ingå i avgiften.
- o Ingen komprimering.
- o Kommuner med uppdelning av avfall i brännbart och organiskt har själva redovisat uppdelningen.

I de flesta kommuner finns något taxealternativ som stämmer överens med de givna förutsättningar. För de kommuner som har 14-dagarshämtning räknas med dubbla säck- eller kärlmängden, 6 st 370-literskärl eller 10 st 240 liters säckar. Vid avgift i kr/kg har fastighetens avfallsvikt varit normerad till ca 4987 kg/år. Underlaget för beräkning av avfallsvikten är hämtad från plockanalyser som genomförts av REFORSK.

Allt fler kommuner tillämpar källsortering med uppdelning i vått och torrt avfall och/eller någon form av kompostering. För att jämföra sådana taxor krävs nya och betydligt mer detaljerade antaganden för att jämföra fastighetens kostnader. I praktiken är detta mycket svårt då kommunerna har så totalt skilda taxekonstruktioner och insamlingsmetoder. En komponent som det visat sig svårt att i praktiken få med i kostnadsbeskrivningen är grovsophämtningen, då den hos många kommuner inte längre erbjuds. Detta visa också svårigheten att få med de olika servicenivåer som faktiskt erbjuds fastighetsägaren beroende på vilken kommun som studeras.

2.2 Framtida krav inom avfallsområdet

Det övergripande målet med avfallshanteringen är att uppfylla miljömålen som syftar till god hälsa och miljö samt resurshushållning. Målet för avfallshanteringen konkretiseras i de nationella miljömålen och innebär dels en strävan att minska avfallsmängden (i synnerhet den deponerade mängden) och dels minska avfallets innehåll av hälso- och miljöfarliga ämnen. För att åstadkomma detta har ett antal styrmedel beslutats:

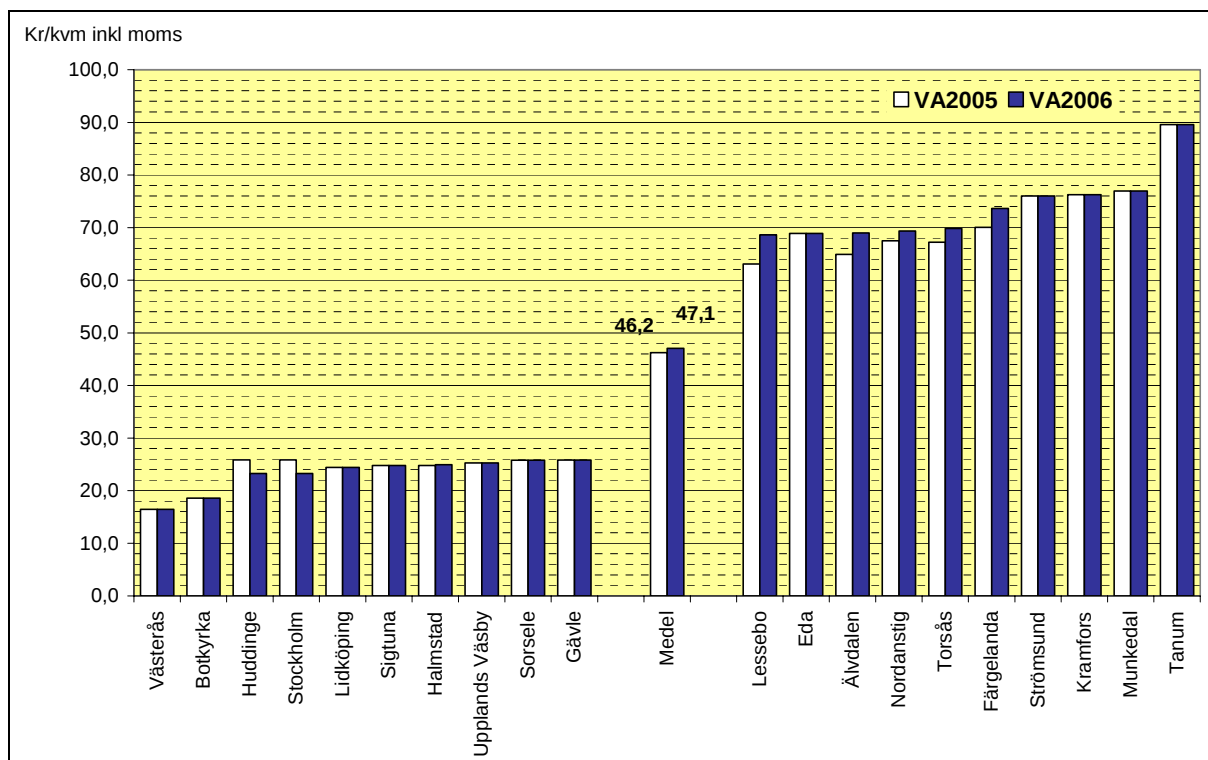
- 2005 – Deponeringsförbud för organiskt avfall.
 - Svenskt miljömål: Mängden deponerat avfall, exklusive gruvavfall, ska minskas med minst 50 procent jämfört med 1994. (Enligt statistiken uppfyllt för hushållsavfall under 2003).
 - Ny förordning om producentansvar för elektriska och elektroniska produkter träder i kraft den 13 augusti 2005. Tidigare förordning gäller tills vidare för glödlampor och ljuskällor.
 - Förordning och föreskrift om avfallsförbränning träder i kraft 28 december 2005.
- 2006 – Skatt på hushållsavfall till förbränning genom energibeskattningen, 1 juli.
 - Skatt på avfall till deponering höjs till 435 kr/ton.
 - Nya föreskrifter om krav för mottagning av avfall vid anläggningar för deponering, samt föreskrifter om innehåll i en kommunal avfallsplan.

- Reviderad EG-förordning om gränsöverskridande transporter av avfall träder i kraft under hösten.
- 2007 – Ny lagstiftning om offentlig upphandling.
- Ny förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd med nya tillstånd- och anmälningssnivåer i bilagan.
- Införande av utvidgat miljöansvar för verksamhetsutövaren och utökad lagstiftning om miljöbrott.
- 2008 – Samtliga aktiva deponier ska följa förordning och föreskrift om deponering av avfall.
- 2009 – Nytt ramdirektiv om avfall från Europeiska gemenskapen, tidigaste genomförande i Sverige.
- 2010 – Nationellt mål att 35 procent av matavfall från hushåll, restauranger, storkök och butiker ska till biologisk återvinning.
- Nationellt mål att minst 50 procent av hushållsavfallet ska återvinnas genom materialåtervinning, inklusive biologisk behandling.
- Nationellt mål att allt lämpligt matavfall och därmed jämförligt avfall från livsmedelsindustrier med mera återvinnas genom biologisk behandling.

3. Vatten och avlopp

Taxorna för vatten och avlopp förändras inte i sin uppbyggnad på samma sätt som avfallstaxorna. VA-systemet är inte lika lätt att förändra och ger en stabilare struktur.

Taxornas konstruktion skiljer sig något från kommun till kommun. I stort sett alla kommuner har en fast avgift och en avgift per kubikmeter förbrukat vatten. Till detta kommer i en del fall lägenhetsavgift och/eller mätaravgift. En del kommuner har en dominerande fast del medan de flesta har en låg fast del och en hög rörlig avgift. Vissa kommuner tar också ut en avgift baserad på tomtarea.

Figur 6: Kommuner med högsta och lägsta VA- taxor

Diagrammet ovan visar kommuner med lägst och högst VA- taxor samt medel för undersökningen vilket var 46,2 kr/kvm år 2005 och 47,1 kr/kvm år 2006. I bilaga 1 finns samtliga uppgifter redovisade.

Medelvärde har stigit med 1,8 % mellan åren 2005 och 2006. Ökningen är mindre än föregående år (3,2 % mellan 2004 och 2005). Större städer har högre kundtätthet och får därmed lättare att hålla nere sina taxor. De kommuner som ligger i topp har som regel lägenhetsavgifter i taxan. VA-avgiften har i många fall en indexkoppling. Denna fråga ställs inte i denna undersökning men framgår av Svenskt Vattens egen statistik för småhus. Det visar sig att ca 1/4-del av landets kommuner har en indexreglerad brukningsavgift. I diagrammet ovan har ingen hänsyn tagits till hur stor del av kostnaden som finansieras genom skatter respektive avgifter.

Ingen hänsyn har heller tagits till anläggningsavgifterna. VA-verksamheten är avgiftsfinansierad i olika hög grad. Av redovisningen från 2002 kan konstateras att ca 100 kommuner i olika grad också finansierar sin VA-verksamhet via den kommunala skatten. För 14% (ca 40 kommuner) är finansieringen över skattesedeln mer än 10%. Större kommuner har

ofta 100% kostnadstäckning. Tendensen har varit att minska skattefinansieringen. Det vore emellertid intressant att återuppta denna analys

Detta påverkar naturligtvis jämförelsen mellan kommunernas taxa. Ingen justering har emellertid gjorts.

Räknat för samma vattenvolymer så har höjningen av den genomsnittliga VA-kostnaden ökat något mer än konsumentindex mellan åren 2005 till 2006. Samtidigt visar förbrukningsstatistik över vattenåtgång att vattenkonsumtionen minskar något, vilket naturligtvis minskar den absoluta kostnaden för VA.

Den kommunala vattentjänstbranschen är ett naturligt monopol som inte har avreglerats, i motsats till t ex elbranschen. Enligt lagstiftningen måste VA-verksamheterna bedrivas utifrån självkostnadspris.

4. El

I årets studie har vi valt att först redovisa resultaten av årets priser oftast satta i relation till resultaten från föregående år. Därefter följer ett avsnitt, som kallas ”Analyser och kommentarer”, där det finns överväganden om andra parametrar såsom ägande etc. och som delvis kan ses som en uppföljning av förra årets jubileumsrapport.

4.1 Årets prisredovisning

Eftersom undersökningen avser ett flerbostadshus har den dominerande tätortsdistributören valts då flera nätföretag förekommer. Fastighetens elförbrukning delas upp i fastighetsel och hushållsel. Elföretagens mest förmånliga tariffer, vilket oftast är en s.k. enkeltariff, har använts. Förbrukningar och övriga förutsättningar framgår av avsnittet ”Förutsättningar” ovan.

I det följande redovisar vi både elpriser för de tio största elhandelsföretagen och nätavgifter för samtliga kommuner och därmed förknippade nätföretag. Den totala elkostnaden inklusive moms redovisas kommunvis och uttrycks i kronor per kvadratmeter.

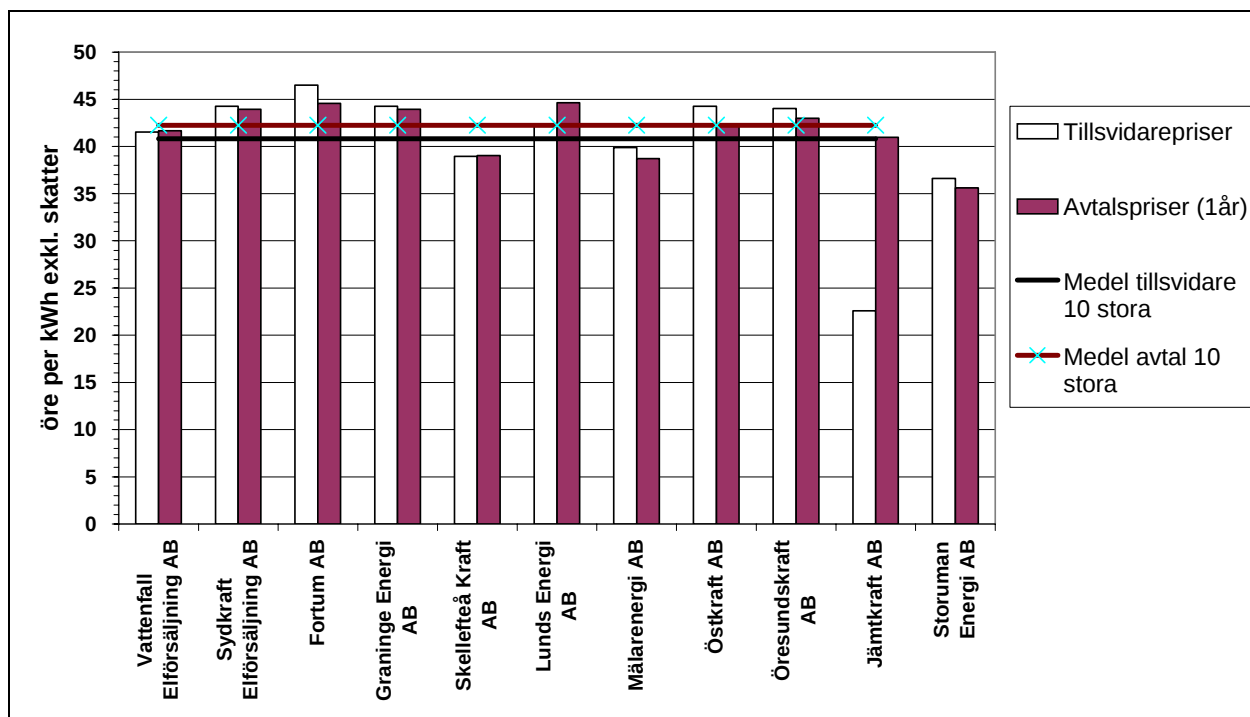
4.1.1 Elpriser (konkurrensutsatt del)

Med en timfärs spotmarknad och fastprisavtal som ibland justeras varje månad har vi i likhet med tidigare år valt att beskriva elmarknaden och elpriset för de tio största aktörerna vid halvårsskiftet år 2006. De flesta elleverantörerna erbjuder 1-, 2 resp. 3 – åriga avtalspriser. Priserna är rullande månadsvis, vilket innebär att ett 1-årigt elavtal i princip kan byta prisnivå varje månad under hela året. För att få en jämförelse med de största företagen har vi studerat några av de elhandelsbolag som gjort sig kända som konkurrenskraftiga ”outsiders”. I jämförelsen har tagits med ett exempel på ”outsider” i form av Storuman Energi AB. Det ägs till lika delar av Storuman Kommun genom Storuman Utveckling AB och norska HelgelandsKraft AS, Norge.

De tio förstnämnda elhandelsbolagen som nedan studerats, svarar för över 90 % av den svenska elförsäljningen. Samtliga elpriser har inhämtats via företagens hemsidor under juni månad 2006. För att få en rättvisande bild avser sammanställningen nedan prisläget halvårsskiftet år 2006 för samtliga redovisade elhandelsföretag. Undersökningen har valt att studera prisläget för lägenhetskunden i vårt typhus (2.300 kWh per år):

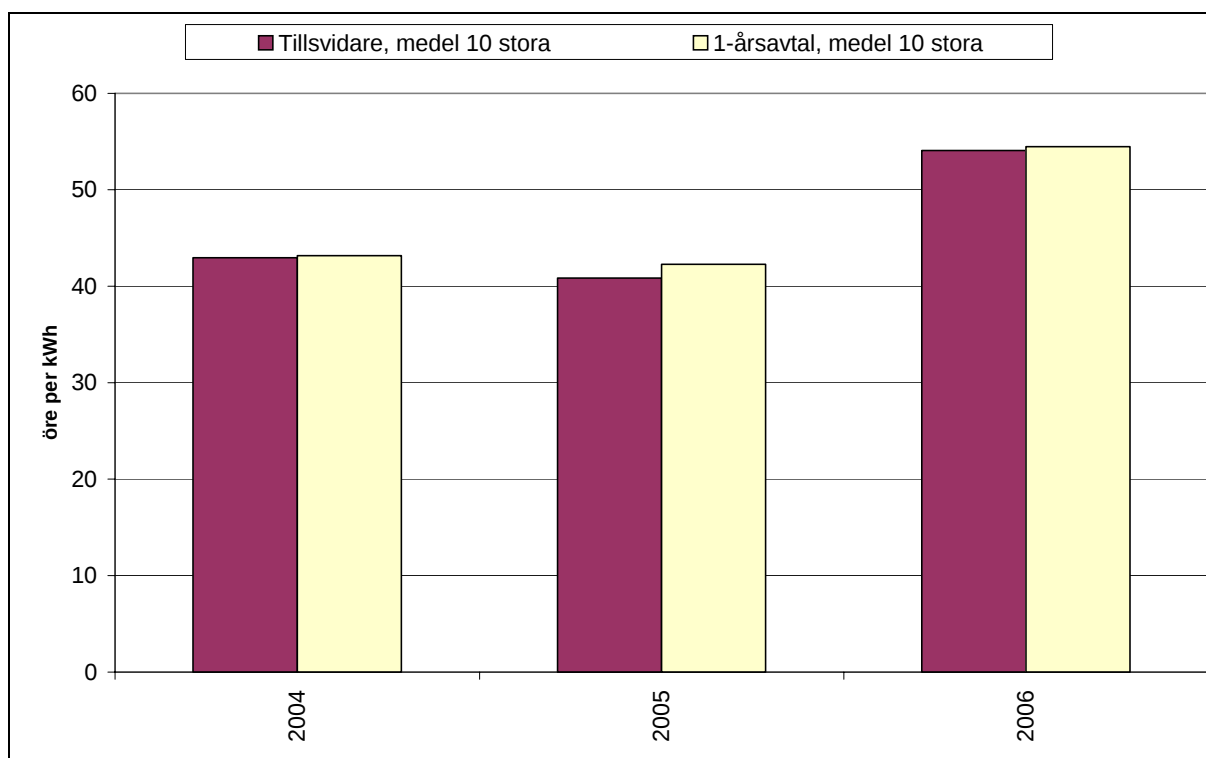
1. Elpriset för ”avtalslös” kund (**tillsvidarepris**), dvs. de kunder som inte aktivt valt annan avtalsform med befintlig elleverantör eller ej har bytt elleverantör faktureras ett pris som elleverantören med iakttagande av varseltider kan ändra när som helst under ett leveransår. Elleveranser med tillsvidarepriser är fortfarande den vanligaste affärssuppgörelsen mellan elleverantörer och svenska elkunder.
2. Elpriset för **ett 1- årigt avtal** tecknat i juni månad år 2006. Det finns både 2-åriga och 3-åriga avtalserbjudande men vi har valt att fokusera på 1-årsavtalet.

Sammanställningen som avser elhandelspris för både hushållsel och fastighetsel, har åskådliggjorts i nedanstående diagram:

Figur 7: Tillsvidarepriser och avtalspriser (1år) för elhandelsföretag vid halvårsskiftet år 2006 för typhusfastigheten

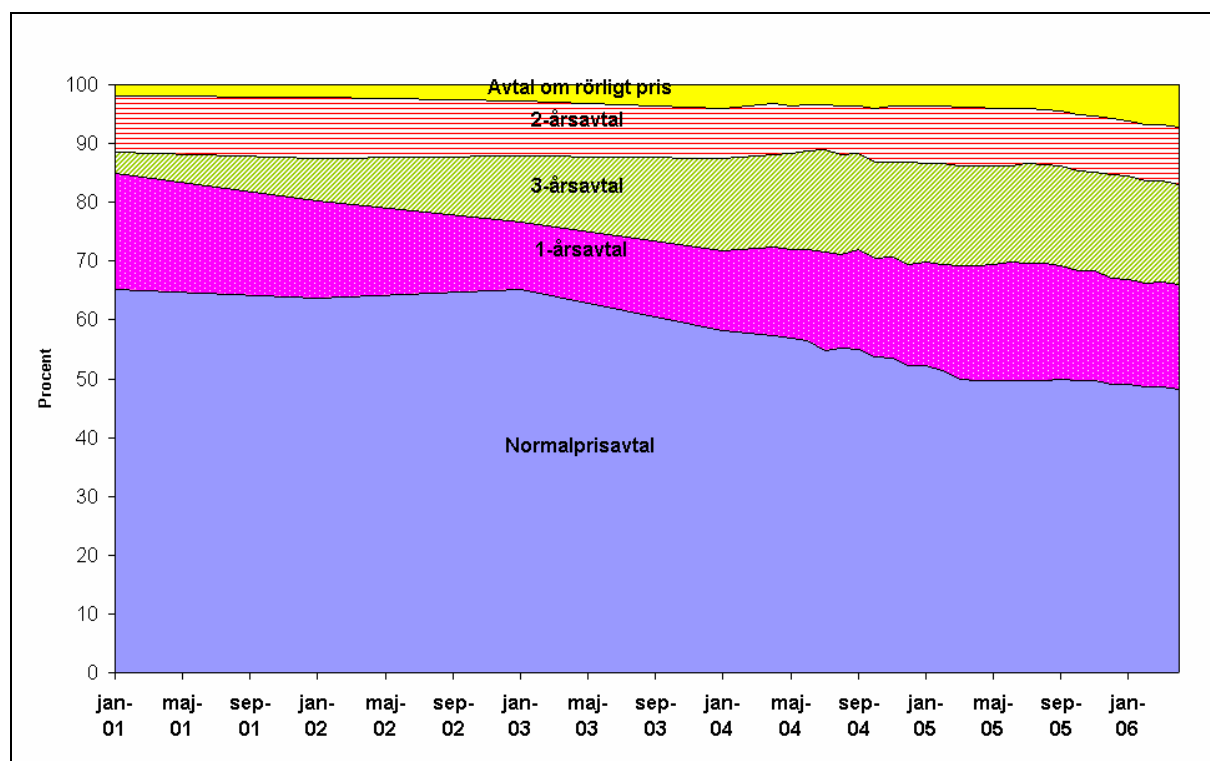
Medelvärdet av tillsvidarepriserna för de tio största företagen juni år 2006 var 54,1 öre/kWh exkl. elskatt och moms. Motsvarande medelvärden för år 2005 var 40,8 öre/kWh, dvs. en höjning med ca 25 %. Medelpriset för 1-årsavtal som vid halvårsskiftet 2006 var 54,5 öre/kWh exkl. elskatt och moms. Motsvarande avtalspris för år 2005 var 42,3 öre/kWh, dvs. avtalspriserna har i medeltal ökat med ca 22 %.

Figur 8 Medelvärden av tillsvidarepriser och 1-årsavtal för de 10 största elhandelsföretagen år 2004, 2005 och 2006 mätt vid halvårsskiftet

Vi noterar ur figuren att prisnivåerna vid mättidpunkten för tillsvidarekunder och avtalskunder (1 år) har i medeltal utjämnats.

SCB har statistik för hur avtalsformerna fördelas i antal elkunder per avtalsform. I nedanstående diagram finns en utveckling från år 2001 till våren 2006. Mätningarna visar att allt fler kunder överger tillsvidarepriserna för fasta avtal. Tendensen är dock att de fasta avtalen ligger på en oförändrad nivå, andelen normalprisavtal, dvs. det som de flesta elleverantörer kallar tillsvidareavtal minskar något medan andelen rörliga avtal ökar något.

Figur 9: Avtalsformer för slutkunder 2001-2006, Källa: SCB

Vi ska också komma ihåg att en överväldigande majoritet av lägenhetskunderna i Sverige just har tillsvidareavtal (normalprisavtal i SCB –redovisningen) som kontraktsform. Vi kan utgå ifrån att villakunderna är ett väsentligt mer aktivt kundsegment vad avser byte av elleverantör, jämfört med lägenhetskunderna som fortfarande i hög utsträckning har tillsvidareavtal. Det finns ett företag, Jämkraft, som mycket tydligt premierar sina trogna hemmakunder (lägenhetskunder som ej byter).

Vi har i tidigare års avgiftsstudier fört en ”kampanj” mot tillsvidareavtalens prissättning som har inneburit höga riskpåslag för tillsvidarekunder. Vi ser nu ett, som vi hoppas, trendbrott så till vida att nivåerna för tillsvidareavtalen ligger i stort sett lika med ettårsavtalen. Om detta är en varaktig förändring av prissättningsfilosofin är det ett välkommet fenomen, som är till gagn för de stora grupper av kunder som finns i flerbostadshusen.

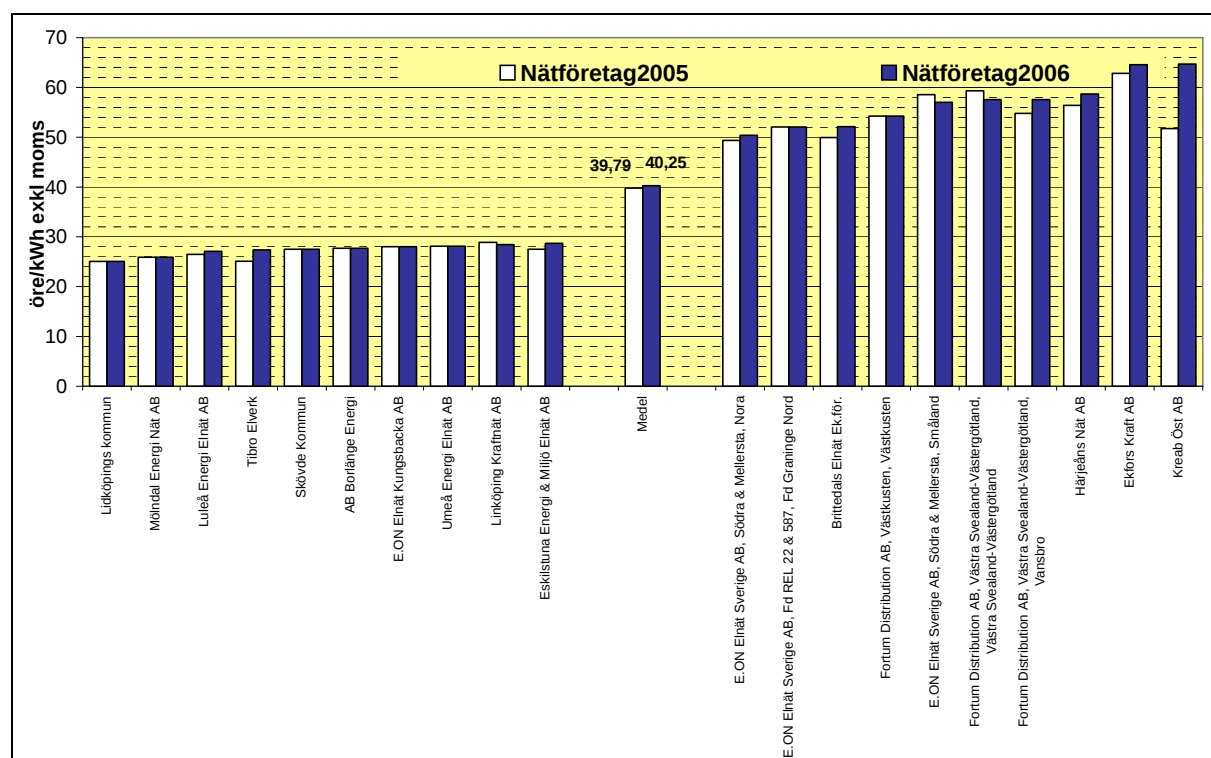
4.1.2 Nätavgifter

På motsvarande sätt som för elpriser har en jämförelse gjorts för nätavgifter. Sedan år 2001 har abonnemanget för fastigheten ”nedsäkrats” från tidigare 63 A till 35 A. Endast nätföretag som utgör dominerande nätföretag inom någon kommun har tagits med. Samma redovisningsform gjordes i föregående års redovisning. Även i årets studie har för fastighetsabonnemanget använts uppgifterna för 35 A jordbruk, eftersom det är dessa uppgifter som funnits historiskt

och underlättar det den årsvisa jämförelsen. Endast där det saknas uppgifter för 35 A jordbruk har vi använt uppgifter för ett "vanligt" abonnemang.

När det gäller storleken på nätavgifter så är företagens distributionsförhållanden en viktig parameter. Det betyder att nätföretag med få kunder per ledningskilometer (landsbygdsdistribution) har en högre naturlig nätkostnad än nätföretag med många kunder per ledningskilometer (tätortsdistribution). Eftermälet av stormen "Gudrun" innebär naturligtvis också att vissa landsbygdsföretag i södra Sverige drabbades hårt samt att lagstiftningen skärpts vad det gäller ersättning till kund vid avbrott.

De "fysiska förutsättningarna" är dock långtifrån den enda förklaringen till den relativt stora prisskillnaden mellan nätägarna.

Figur 10: Nätavgifter företagsvis (10 lägsta, medel, 10 högsta)

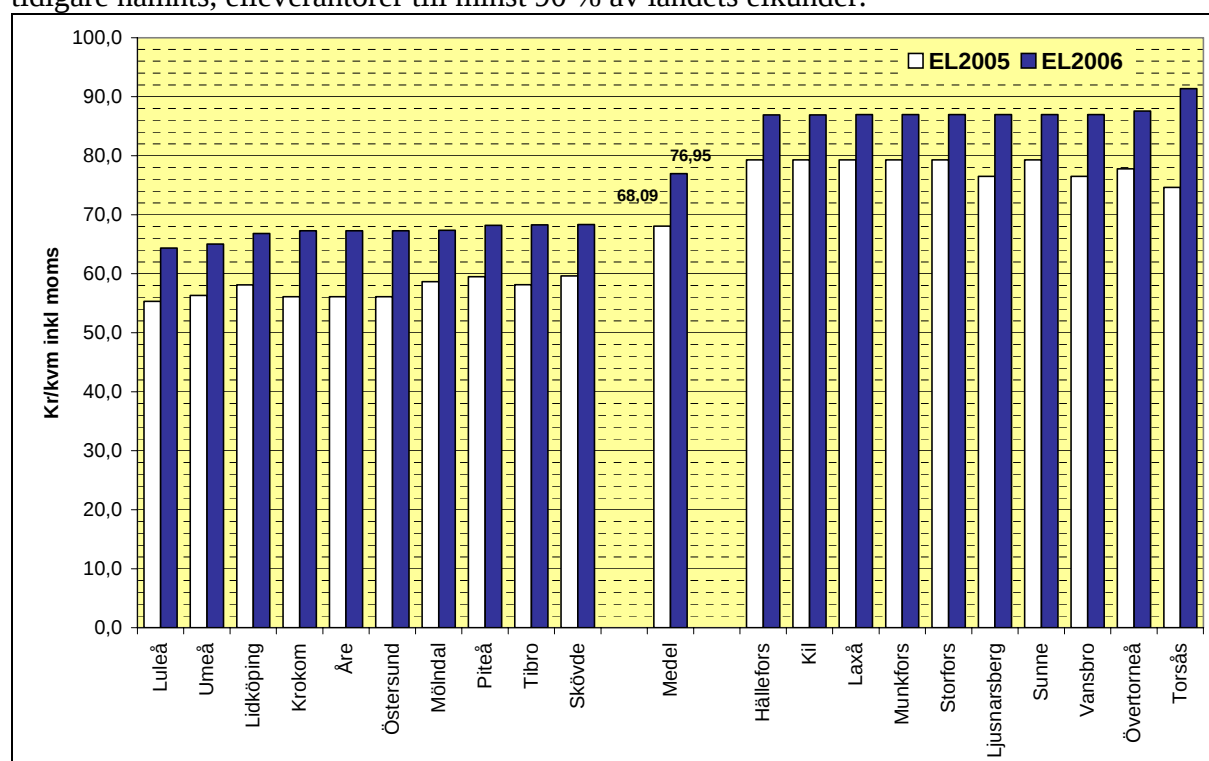
Inte oväntat är det företag med stort inslag av glesbygd som har de högsta nätavgifterna och nätföretagen med lokalnät i tätorter som har de lägsta nätavgifterna.

Skillnaden mellan billigaste och dyraste nätföretag för typfastigheten blir enligt grafiken ovan mycket hög. Lidköpings Kommun har ett elnätpris på drygt 25 öre/kWh medan KREAB Öst AB för sin distribution fakturerar ca 65 öre/kWh, eller en prisnivå som är mer än 2,5 ggr så hög.

4.1.3 Sammanlagda elkostnader inklusive skatter

Här redovisas den totala elkostnaden för vårt typhus. I den totala elkostnaden ingår elpris, nätavgift, punktskatter och moms. De flesta av landets kommuner hade under första halvåret 2006 en punktskatt (konsumtionsskatt) på 26,1 öre/kWh exkl. moms. Vissa norrlands-kommuner har en punktskatt på 20,1 öre/kWh. På alla avgiftselement, alltså även på punktskatten, tillkommer moms med 25%.

Vi vill änyo understryka att det inlagda elpriset utgör medelpriset av tillsvidarepriset för landets största elhandelsbolag vid halvårsskiftet år 2006. De största elhandelsbolagen är, som tidigare nämnts, elleverantörer till minst 90 % av landets elkunder.

Figur 11: Totala elkostnaden kommunvis (10 lägsta, medel, 10 högsta)

Diagrammet ovan visar kommuner med lägst och högst total elkostnad samt medel för undersökningen vilket var 76,95 kr/kvm år 2006 jämfört med 68,09 kr/kvm för år 2005, vilket innebär en ökning med 13 % sedan år 2005. Det bör också påpekas att ytterligare sex kommuner har samma totalkostnad som Hällefors m.fl. nämligen Eda, Forshaga, Grums, Gullspång, Hagfors och Hammarö, eftersom dessa kommuner har samma elnätsföretag.

Den totala kostnaden innehåller flera faktorer som haft olika utveckling mellan åren enligt följande:

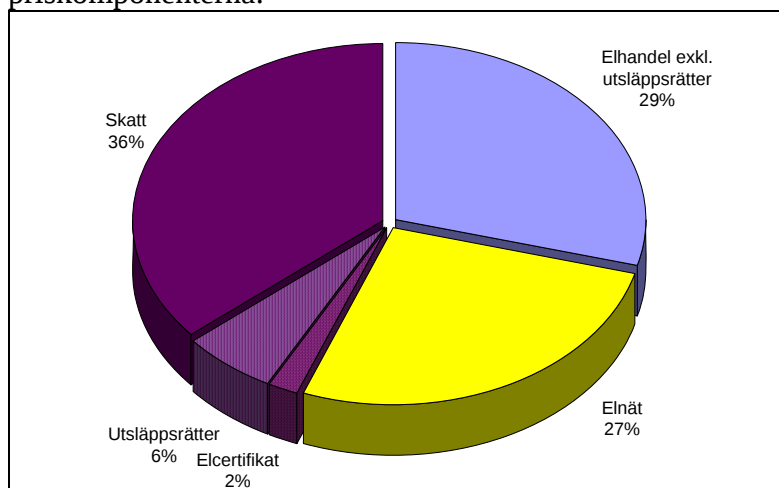
- Starkt ökande elhandelspriser mellan åren 2005-2006 (juni resp. år)
- En mindre ökning av elnätavgifterna sett som ett kommunmedelvärde
- Höjda elskatter
- Svagt ökande elcertifikatpriser

Elkostnaden har, liksom för övriga nyttigheter, uttryckts i kronor per kvadratmeter inkl. moms.

Flera av de kommuner som har de högsta elkostnaderna har samma nätföretag och därmed samma totala elkostnad, varför den inbördes ordningen mellan dessa kommuner i figuren är slumpmässig. Det kan också noteras att flera norrlandskommuner av tradition har låga elpriser. Dessutom betalar kunderna i flera norrlandskommuner en lägre punktskatt på el.

Den totala elkostnaden som redovisas i studien består av tre olika komponenter: nätavgift, elpris och skatter. Lägenheten i studien har en årsförbrukning på 2.300 kWh. Vi har vidare förutsatt att elpriset handlats upp i konkurrens antingen genom att teckna 1-årsavtal med befintlig elleverantör eller genom att byta elleverantör. I figuren nedan har en uppskattning

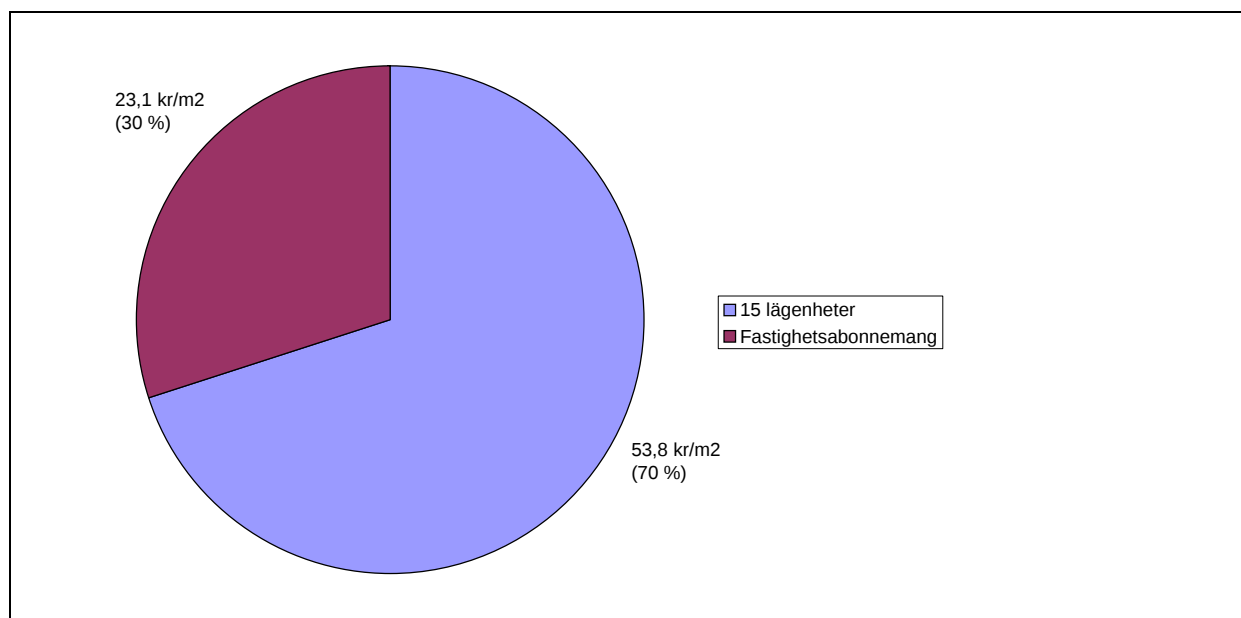
gjorts av utsläppsrätternas effekt på elpriset, som motsvarar 10 öre/kWh och särredovisats. Baserat på år 2006 års medelvärden i studien fås följande förhållanden mellan priskomponenterna:

Figur 12: Procentuell fördelning mellan priskomponenterna för en lägenhet i typhuset.

Den totala elkostnaden för detta exempel är 3 720 kr. Som synes är skatter tillsammans med elcertifikat och utsläppsrätter de största kostnadsposterna i det totala elpriset för de flesta hushållen. De statliga skatterna och utsläppsrätterna utgör tillsammans 44 % av slutkundens totala elnota med gjorda förutsättningar. För andra kundkategorier typ elvärmd villa kan andelen vara ännu högre. Skatten utgörs av elskatten på energi (konsumtionsskatt) samt moms på alla kostnadselement. Vissa norrlandskommuner har lägre elskatt på energi.

När det gäller fördelningen av elkostnaden i typfastigheten illustreras det av följande figur, som återspeglar medelvärdets fördelning:

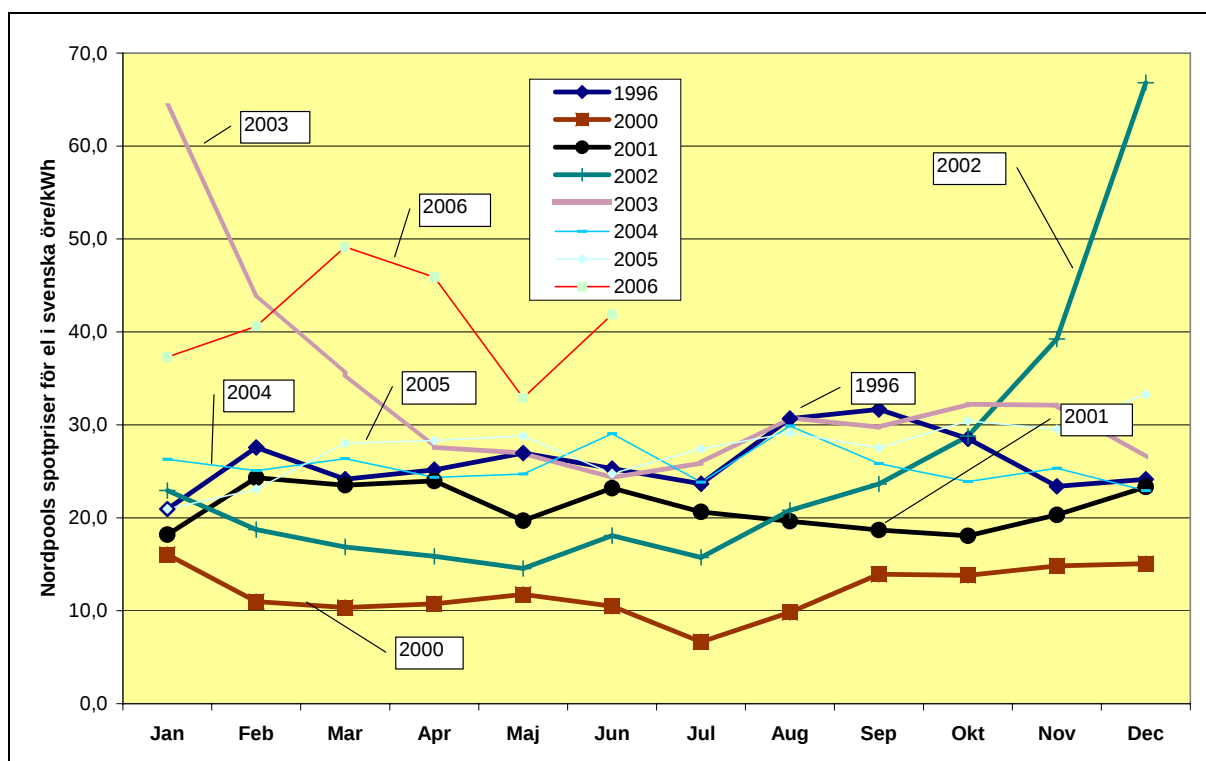

Figur 13: Fördelning av den totala elkostnaden mellan de femton lägenheterna och fastighetsabonnemanget för medelvärdet i undersökningen

4.2 Analyser och kommentarer

4.2.1 Elprisutvecklingen

År 1996, som var första året med fri elmarknad, kunde vi konstatera höga priser på kraftbörsen till följd av torrårsförhållanden. De följande fem åren 1997-2001 har elpriserna varit utsatta för en mycket stark prispress, främst beroende på god vattenkrafttillgång. Under vintern 2002/2003 steg elpriserna beroende på väsentligt sämre vattentillgång men också beroende på att elkonsumenterna i det nordiska systemet stigit sedan avregleringen startade. En ytterligare omständighet är att elproducenterna alltmer lärt sig den fria elmarknadens funktionssätt och där igenom även anpassa produktionen mer tydligt till efterfrågan. Under första halvåret 2006 har spotpriserna varit höga. I början av året är främsta förklaringen höga priser på utsläppsrätter. Under april-maj sjönk sedan priserna rejält på utsläppsrätter och spotpriserna följde med ned. Därefter har en uppgång skett i spotpriser beroende främst på stora underskott i vattenmagasinen i Norge och Sverige. Spotpriserna har fortsatt uppåt under sommaren under juli och augusti upp till historiskt höga sommarnivåer. Spotpriserna för augusti månad ser ut att klart överstiga 50 öre/kWh. Elpriserna på NordPools s.k. spotmarknad (svenskt prisområde) illustreras i följande figur i form av månadsmedelvärden för resp. år. Priserna redovisas exkl. energiskatt och moms.

Figur 14: Medelpriser för månader på NordPools spotmarknad redovisade för år 1996 samt för åren 2000-2006 t.o.m. juni månad (Källa: Nordpool)

När det gäller utsläppsrätter konstaterade vi i förra årets Jubileumsrapport:

”Om den beräknade nivån som avser september månad 2005 är giltig för hela året, innebär det en merkostnad på ca 17 miljarder per år för de svenska elkonsumenterna. Detta kan jämföras med den ”gröna” skatteväxlingen som i sin fulla omfattning har angetts till ca 30 miljarder och med en införandetid på 10 år. Den gröna skatteväxlingen ska ge andra skattelättnader medan kostnaden för utsläppsrätter inte alls kompenseras på konsumentnivå!”

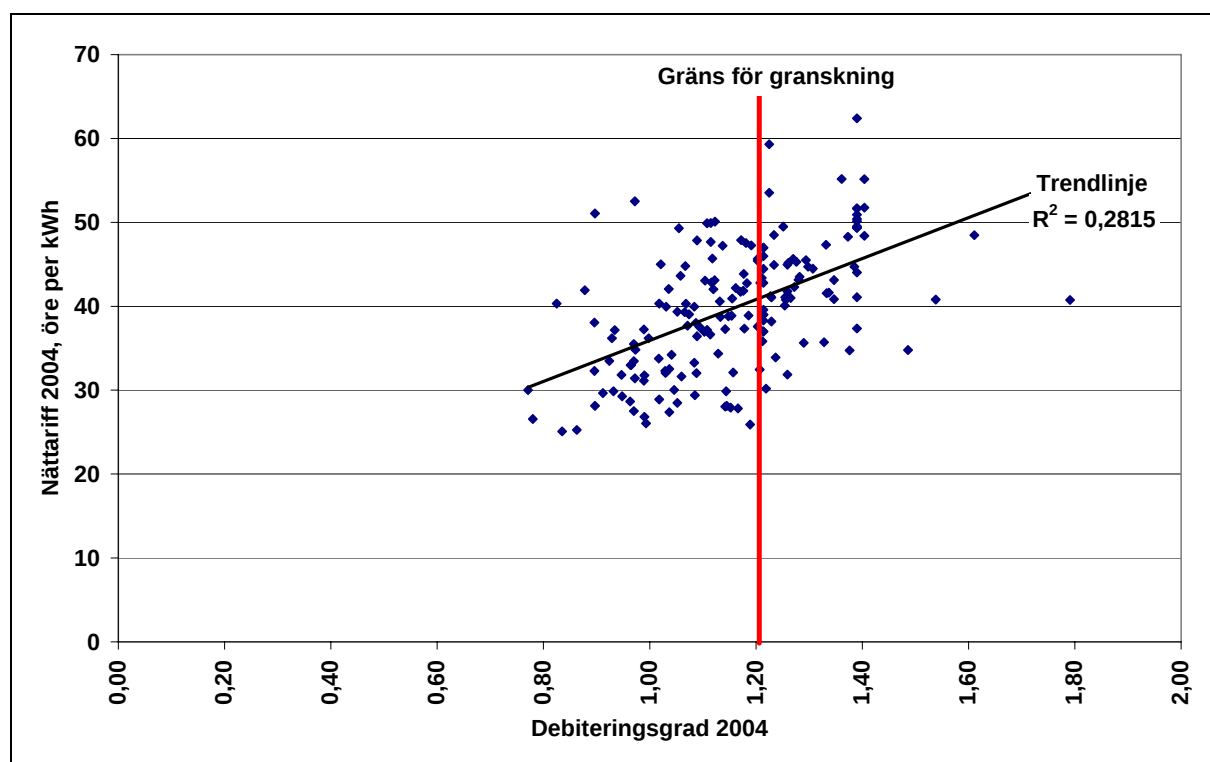
Tyvärr för landets elkunder kan vi konstatera att utsläppsrätterna under det gångna året fortsatt att ligga på höga nivåer, med stark inverkan uppåt på elpriset. Till skillnad från

elcertifikatsystemet innebär inte systemet med utsläppsrätter några åtaganden från producenter eller elsäljare. Statens Energimyndighet använder begreppet ”förmögenhetsöverföring” från konsument till producent för att karakterisera utsläppsrätternas inverkan på elmarknaden. Vi ifrågasätter naturligtvis ej miljösträvanden som sådana, men det är angeläget att diskutera styrmedlens effektivitet i förhållande till de uppställda målen. Vi efterlyser alltså krav på motprestation i form av krav på elproducenter att göra investeringar och/eller statlig skatt på övervinster. Vidare behövs en skatteväxling till elkunder mellan utsläppsrätter och punktskatter på el. I konsumentledet skulle det innebära att punktskatterna för el skulle reduceras med ca 10 öre/kWh.

4.2.2 Debiteringsgrad (elnät)

Energimarknadsinspektionen har börjat tillämpa den s.k. nätnyttomodellen vid sin granskning av skäligheten i elnätstariffer. Det är nu 2004 års tariffer som senast är föremål för tillsyn. Femtioen (51) företag är nu föremål för granskning. Gränsen för att bli granskade har av myndigheten satts till att debiteringsgraden skall vara över 1,2. Förenklat uttryckt innebär det en indikation på att nätavgifterna varit 20 % för höga.

Inom ramen för avgiftsstudien har prövats om det finns något samband mellan verkliga nättariffer år 2004 i vår studie och företagens debiteringsgrad. Följande figur kan då uppritas:

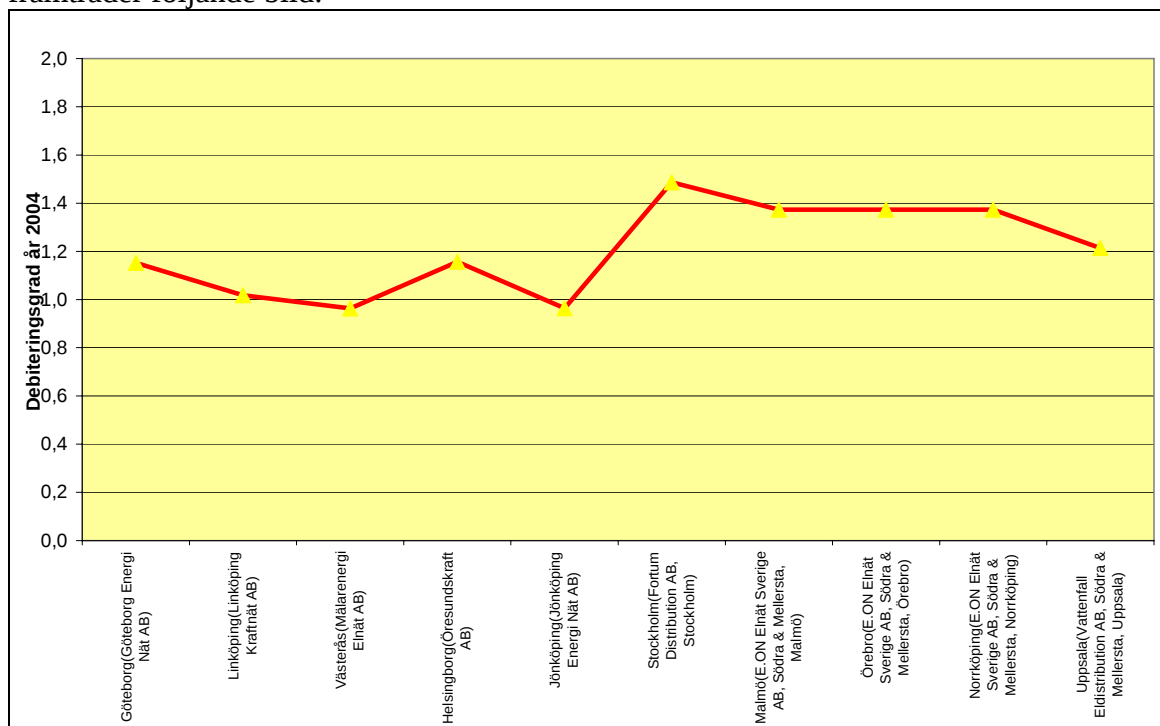

Figur 15: Nättariff 2004 i typhuset vs. debiteringsgrad.

Det finns som synes ett visst samband, men sambandet är självfallet inte ”1:1”. Ändå visar bilden exempelvis att av de företag som har en nättariff under 30 öre/kWh ligger samtliga under gränsen för granskning. Mönstret på uppsidan är inte lika lättolkat.

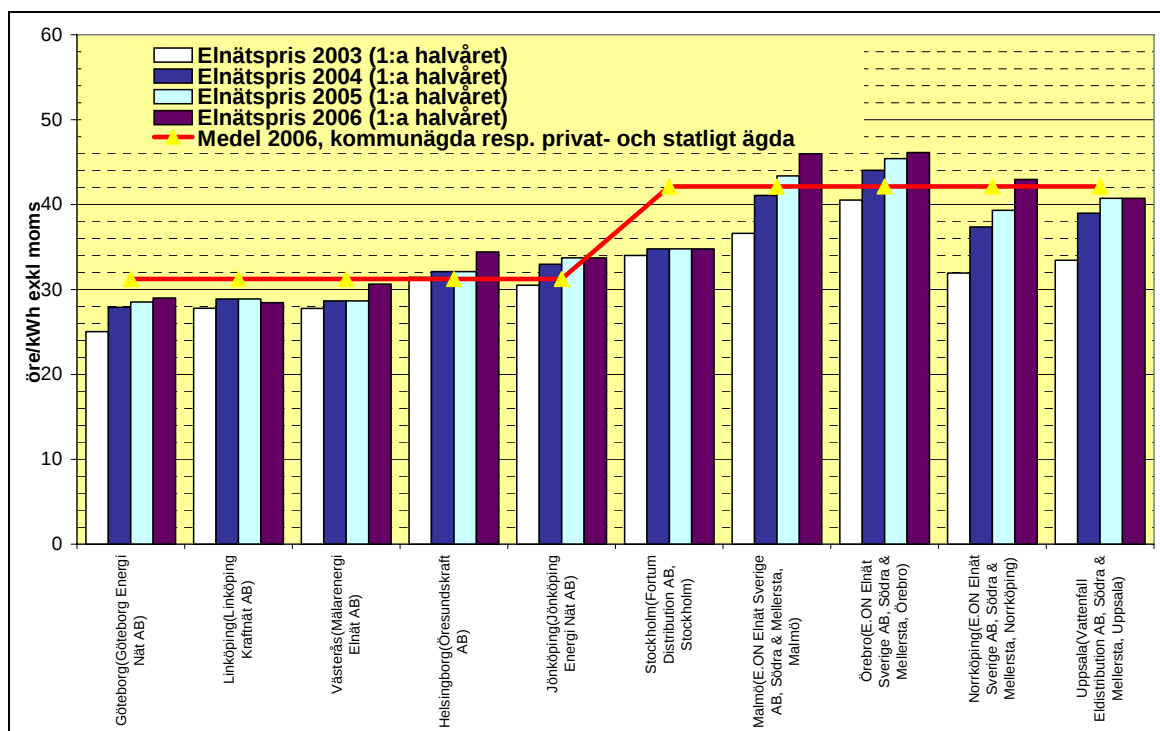
4.2.3. Elnätsverksamheten i landets tio största kommuner

Hur ser debiteringsgraden ut i landets tio största kommuner? Ur 2004 års granskning framträder följande bild:

Figur 16: Periodiserad debiteringsgrad för nätföretagen i de 10 största kommunerna år 2004. Källa: Energimyndigheten

Observationen här är att samtliga fem första företagen med 100 % kommunalt ägande ligger under gränsen 1, 2 för granskning medan övriga fem ligger över samma gräns. Förra årets Jubileumsrapport (10 år med NilsHolgerssonstudien) hade med en analys av elnätsavgifter i de 10 största kommunerna. Bilden för innevarande år ser ut på följande sätt:

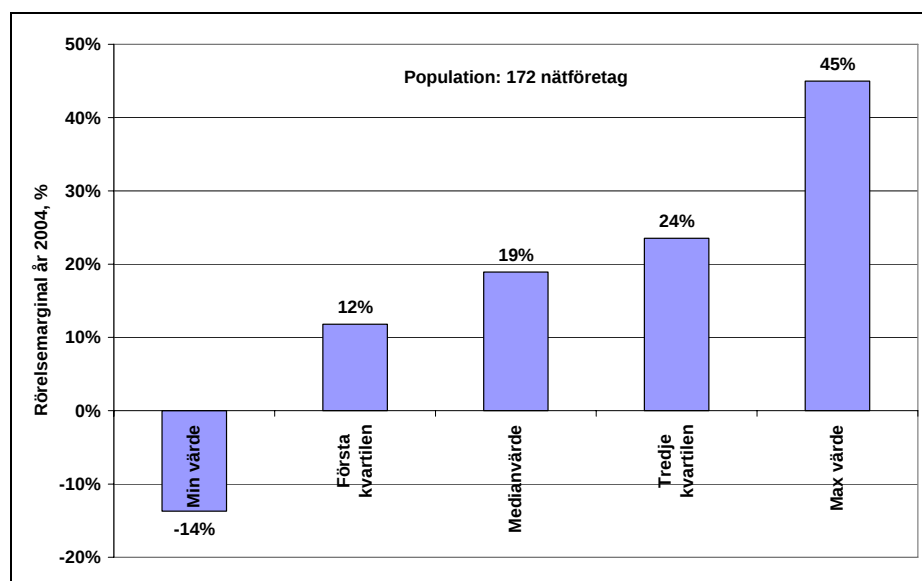

Figur 17: Elnätspriser i landets tio största kommuner.

De representerade elnätsföretagen har olika typer av ägande. De fem första i figuren har ett 100 % - igt kommunalt ägande. De övriga har antingen privata eller statliga ägare. Som synes skiljer sig medelvärdet mellan dessa två kategorier ganska kraftigt.

4.2.4 Rörelsemarginal för elnätsföretag

Energimyndigheten samlar in en mängd data som berör elnätsföretagens verksamhet. För en avgiftsstudie som denna är det speciellt intressant att se på resultaträkningen hos de olika elnätsföretagen. Från Energimyndighetens data har för vart och ett av nätföretagen beräknats en rörelsemarginal beräknad som rörelseresultatet dividerad med nettoomsättningen och uttryckt i procent. I materialet finns tillräckliga underlagsdata för 172 nätföretag. Härvid framkommer följande bild av hur rörelsemarginalen fördelar sig på olika kvartiler.

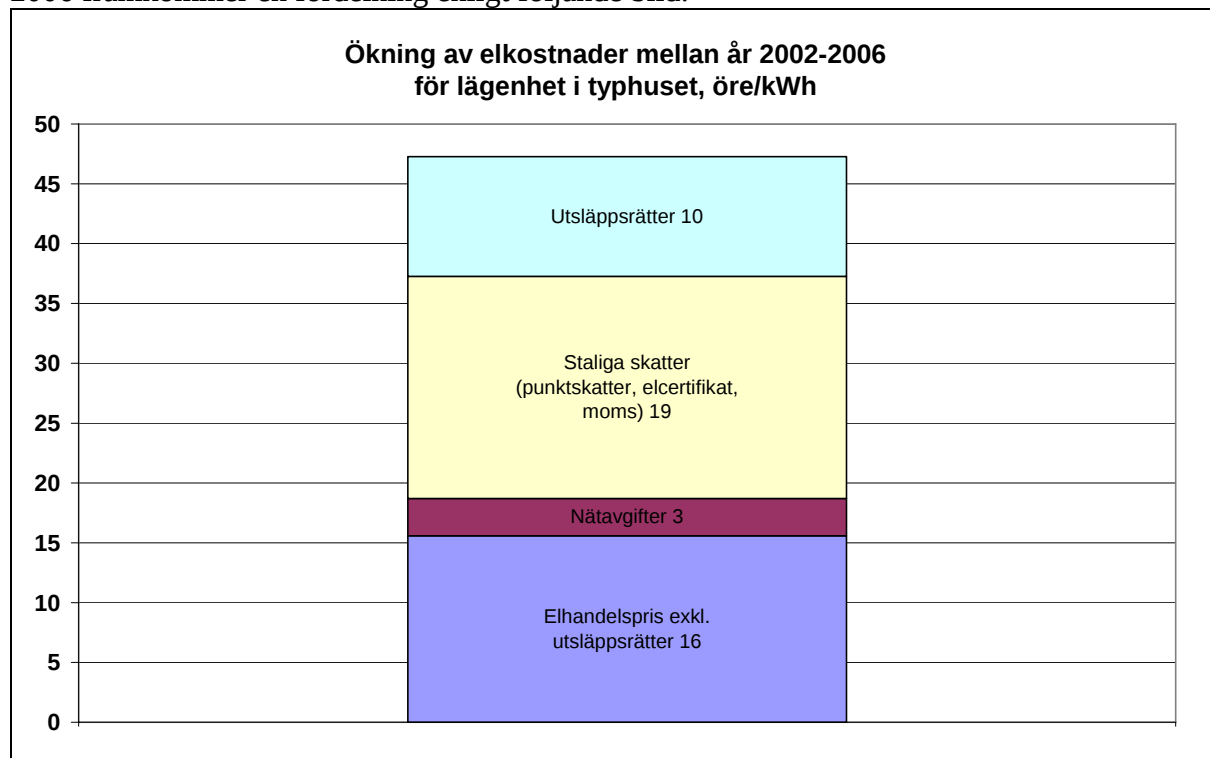
Figur 18: Rörelsemarginal för elnätsföretag kvartilvis

Liksom den övriga informationen i avgiftsrapporten är även denna dimension med rörelsemarginal i huvudsak iakttagande. Den begränsade analys som kan göras är att mediannivån synes vara hög med tanke på den låga risk, som föreligger i elnätsverksamhet dels därför att den är en monopolverksamhet och dels därför att verksamheten är nästan konjunkturoberoende.

Däremot är vi medvetna om att elnätsbranschen påförts nya krav dels på avbrottsersättning till kund och på att införa månadsvisa avläsningar. För speciellt små elnätsföretag med hög andel landsbygdsdistribution kan dessa krav komma att bli betungande. Men för ”medelelnätsföretaget” kan väl ändå dessa historiskt sett höga rörelsemarginal ej motiveras av nya krav? Det är angeläget att fortsätta dialogen med Energimyndigheten och branschen för att diskutera dessa frågor och göra en djupare analys omkring rörelsemarginaler och avkastning för elnätsföretag.

4.2.5. Totala elkostnaden mellan år 2002 - 2006

Vid en analys av vilka komponenter som står för den största ökningen mellan åren 2002 till 2006 framkommer en fördelning enligt följande bild:

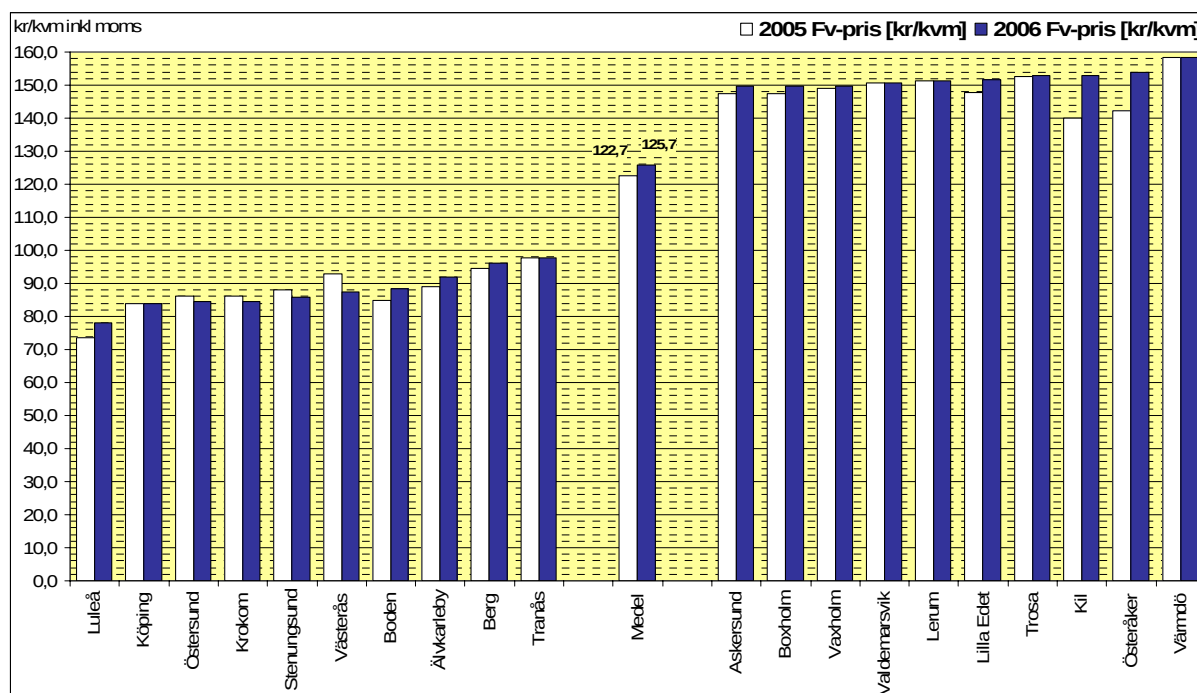
Figur 19: Ökning av det totala elpriset för typhusets lägenheter mellan åren 2002 - 2006.

Uttryckt i procent svarar de miljöstyrande avgifterna och skatterna för ca 60 procent av den totala höjningen under perioden.

5. Fjärrvärme

Fjärrvärmen har byggts ut kraftigt under den studerade tidsperioden och är den dominerande uppvärmningsformen i flera tätorter. I årets undersökning är det 246 kommuner av totalt 290 där fjärrvärme har ansetts utgöra den dominerande uppvärmningsformen för flerbostadshus i centralorten.

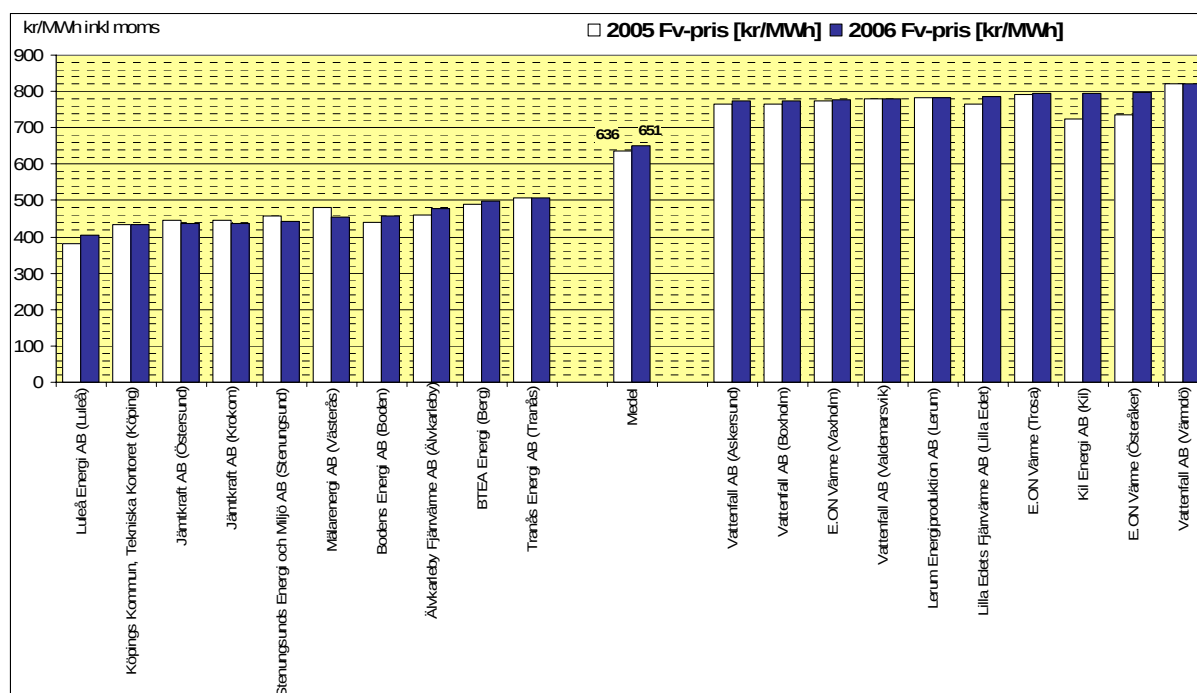
I diagrammet nedan redovisas kommuner med lägst och högst fjärrvärmekostnad och medel för undersökningen vilket var 125,7 kr/kvm år 2006 jämfört med 122,7 kr/kvm för år 2005, dvs. en ökning av priset med 2,4% jämfört med 3,6% vid föregående undersökning. I bilaga 1 finns samtliga uppgifter redovisade. I bilaga 2 finns samma siffror omräknade till kr/MWh.

Figur 20: Kommuner med högst och lägst fjärrvärmekostnad

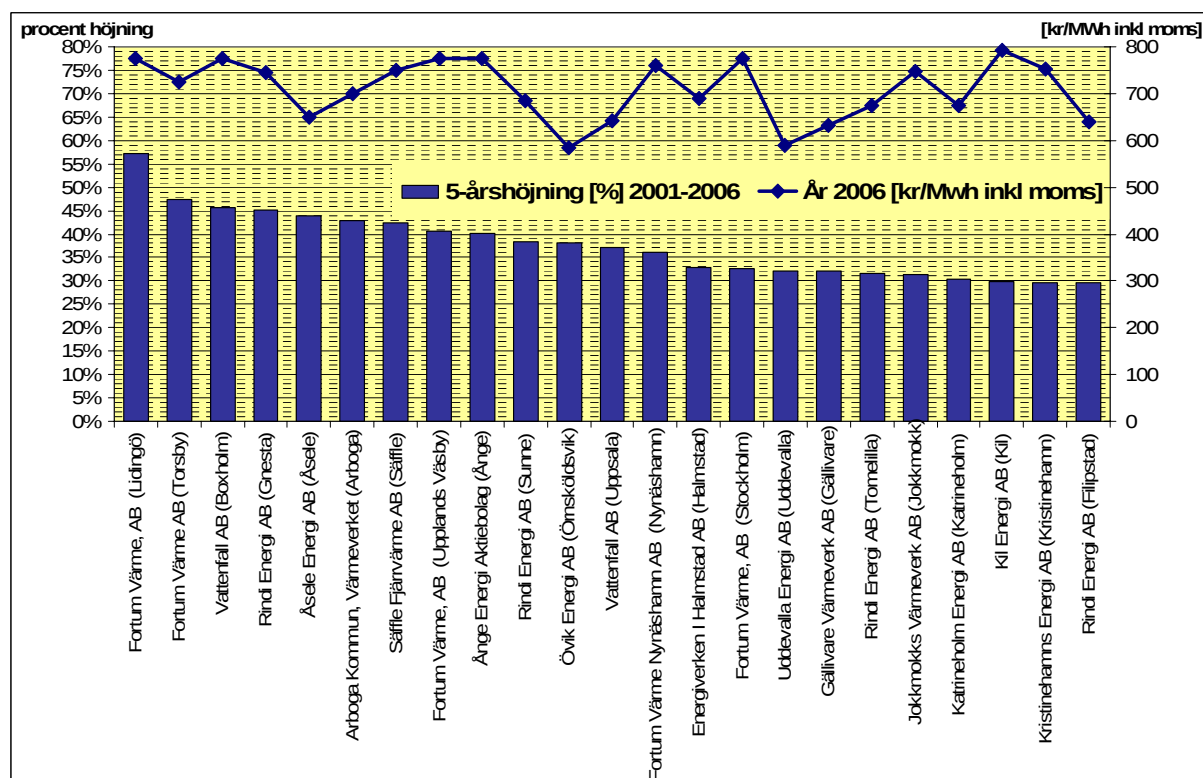
Undersökningen visar även i år stora skillnader i fjärrvärmekostnader. De lägsta kostnaderna finns i etablerade "fjärrvärmestäder" som byggt ut sina nät under lång tid. Större städer har också fördelen av högre kundtätthet jämfört med mindre orter. De högsta kostnaderna finns i mindre kommuner som byggt ut fjärrvärme under de senaste 10-15 åren. I dessa senare kommuner har ibland fjärrvärmenäten en begränsad omfattning. Värmekostnaden och därmed totalkostnaden blir då representativ endast för vissa flerbostadsfastigheter i tätorten.

I nedanstående diagram har istället fokus satts på fjärrvärmeföretagen. Liksom i övriga diagram har åskådliggjorts de tio med lägsta priser, medelvärdet av alla företagen samt de tio företag som uppvisar de högsta fjärrvärmepriserna. Bland de tio lägsta är förändringarna små jämfört med 2006. Bland de tio högsta har det dock skett större förändringar mellan de två åren. Under första halvåret 2006 förvärvade E.ON Värme Energisystem i Sveriges fjärrvärmesystem i kommunerna Vallentuna, Söderköping, Trosa, Vaxholm och Österåker. Fjärrvärmepriset har bibehållits i väntan på nya prissystem som också, enligt E.ON Värme, kommer att innebära lägre framtida fjärrvärmepriser. Dessa fjärrvärmesystem ingår inte i E.ONs värden i figur 23 och 24 där olika ägarsfärer jämförs.

Figur 21: Företag med högst och lägst fjärrvärmepriser

I förra årets redovisning var det hela 17 fjärrvärmeföretag som hade höjt priset med över 30% över den studerade femårsperioden (2000-2005). I årets undersökning har antalet ökat till 24 fjärrvärmeföretag/kommuner som höjt sina priser med över 30%. I figur 22, nedan, redovisas dess 24 fjärrvärmeföretag/kommuner.

Figur 22: Fjärrvärmeföretag/ kommuner med minst 30 % höjning under 5 års-perioden 2001-2006.

De flesta av dessa företag har ett fjärrvärmepris som är högre än medelvärdet för riket. Det får ändå betecknas som anmärkningsvärt att man i ca 10% av landets fjärrvärmekommuner har höjt fjärrvärmepriserna med minst 30% under den senaste femårsperioden.

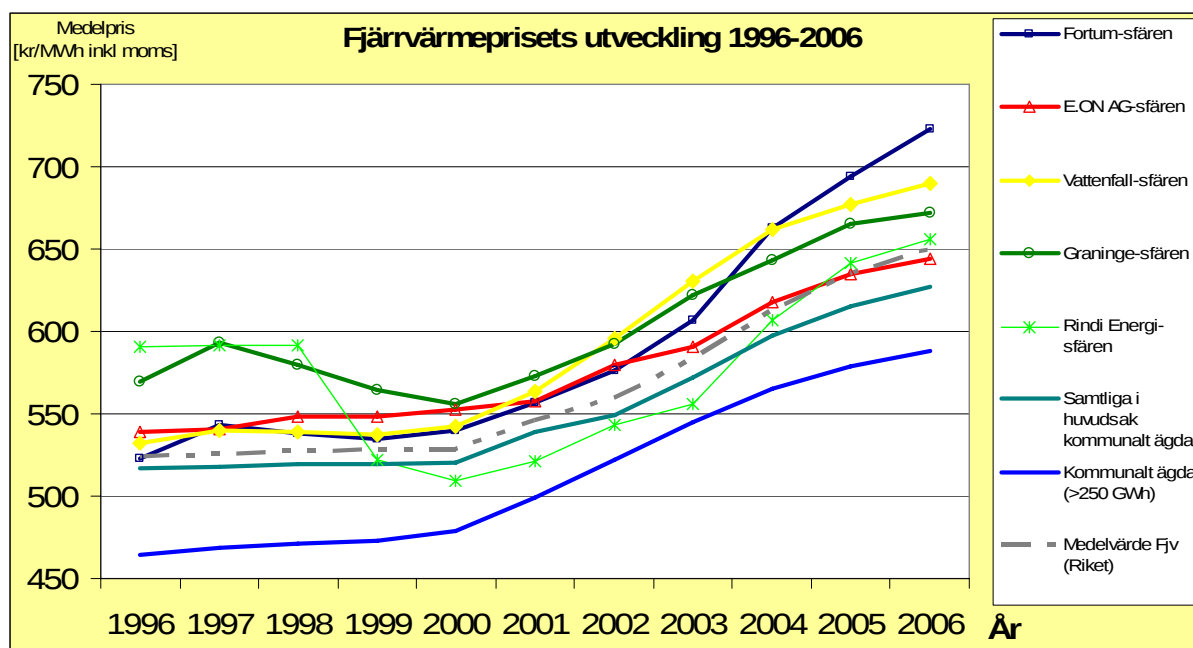
Medelpriset i denna studie är baserat på antalet deltagande kommuner och inte vägt med energiomsättningen för respektive rörelse.

Det har hela tiden varit avsikten att spegla skillnader för ett specifikt typhus och därmed för en specifik fastighetsägare och deras hyresgäster. Medelvärdet ska således ej uppfattas som något "Sverigesnitt" för fjärrvärme. Vid en sådan jämförelse kommer stora fjärrvärmerörelser att få en större vikt. Ett något större typhus skulle också ha gett ett något lägre genomsnittligt pris. Tidigare års rapporter har visat att den relativa skillnaden mellan fjärrvärmeföretagen generellt kvarstår.

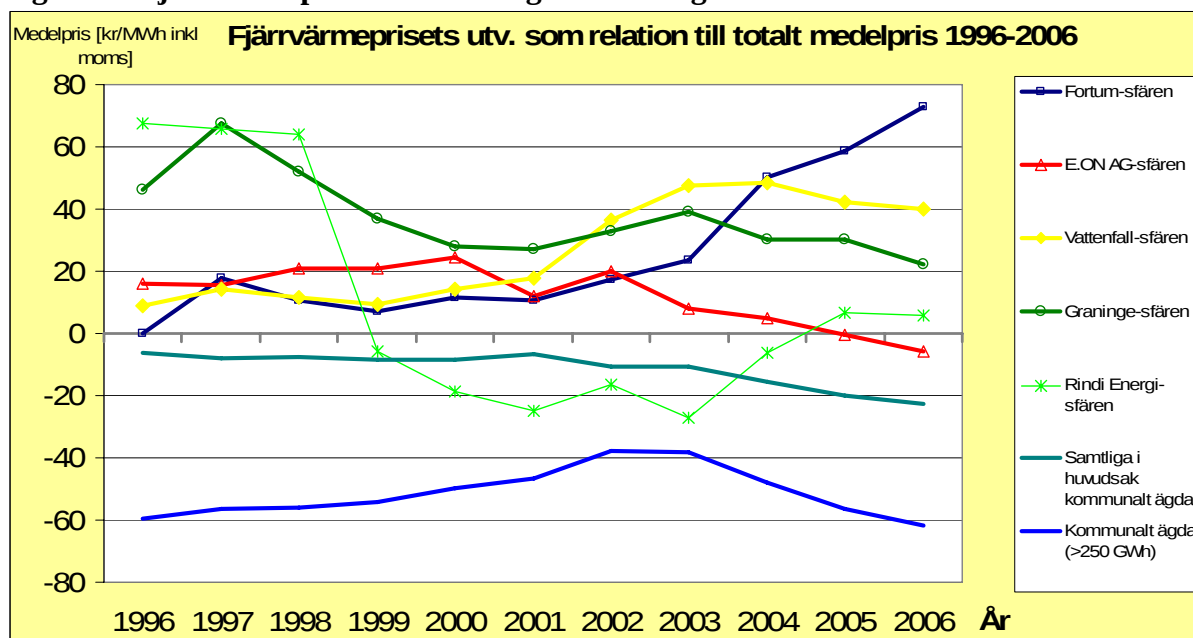
Det ska också noteras att fjärrvärmepriserna från olika leverantörer kan innefatta olika leveransåtaganden. Några fjärrvärmeverk äger och driver fjärrvärmecentralerna i huset och vissa inkluderar serviceåtaganden. Likaså varierar uttaget av anslutningsavgift och anslutningslån historiskt samt sättet att återbetala lånen både inom ett företag och mellan företagen. Det gör att en helt rättvisande jämförelse mellan olika fjärrvärmeföretag är en svår uppgift. Genom det kompletta underlag som finns i årets undersökning finns dock ett mycket bra källmaterial för att lokalt föra en diskussion om prissättningen av värme. I vår studie har inhämtats officiella priser, som inrapporteras av fjärrvärmeföretagen. Det finns många fjärrvärmeföretag med ett stort inslag av individuella kontrakt även för mindre fastigheter som vårt typhus.

Rent generellt kan konstateras att priskonstruktionerna för fjärrvärme fortfarande i många fall är alltför komplicerade. Det finns fortfarande många exempel på priskonstruktioner som innehåller ett flertal index och är mycket svårtillgängliga för att inte säga omöjliga att kontrollera för en normalkund. Svensk Fjärrvärme har i samverkan med bl.a. Avgiftsgruppen drivit frågan om enklare fjärrvärmepriser. Vi kan för vår del konstatera att det finns relativt många fjärrvärmeföretag, som ännu inte tagit itu med denna uppgift. En intressant iakttagelse är att flera av de fjärrvärmeföretag som nyetablerar sig använder en konkurrenskraftig och enkel priskonstruktion med bara ett priselement uttryckt i öre per kWh.

Figurerna nedan är hämtade från en studie som Avgiftsgruppen och Fjärrvärmeutredningen finansierat, "Fjärrvärmeföretagen och ägandet". Figurenas innehåll har uppdaterats med avseende på prisuppgifter för år 2006.

Figur 23: Fjärrvärmeprisets utveckling för olika ägarsfärer

Figur 24: Fjärrvärmeprisets utveckling för olika ägarsfärer relativt medelprisets utveckling

Den övre figuren visar tydligt på den uppgång av fjärrvärmepriser som skett kontinuerligt sedan sekelskiftet. Samtliga aktörer, här definierat som ett antal sfärer, har under perioden medverkat till denna prisuppgång. I E.ON AG-sfären ingår sedan något år tillbaks även Gränings-sfären. Dessa båda verksamheter är emellertid särredovisade i figurerna.

Den undre figuren visar på den relativa förändringen i jämförelse med fjärrvärmens medelpris. Generellt sett har de kommunala ägarna ett lägre fjärrvärmepris. Det har över tiden också utvecklats något gynnsammare. De som höjt sina priser mest sedan 2000 är inledningsvis Vattenfall och under de senaste åren Fortum-sfären och Rindi Energi-sfären. Det senare företaget som äger i mindre och relativt nyetablerade fjärrvärmesystem är den ägare som mest varierat sitt pris över den studerade perioden. Fortum-sfären är det enda sfär som har en högre ökningstakt 2006 än den genomsnittliga prisökningen för landets fjärrvärmekommuner.

6. Alternativ till uppvärmning med fjärrvärme

Huvudalternativen till fjärrvärme för uppvärmning är idag panncentraler för eldning med biobränslepellets eller användning av bergvärmepumpar. Tidigare var oljeeldade panncentraler huvudalternativ till fjärrvärme, men på grund av dagens mycket höga oljekostnader är inte oljeeldning längre ett intressant uppvärmningsalternativ.

Pellets och Värmepump

I Svensk Fjärrvärmes värmemarknadspolicy är utgångspunkten att ”Priset på fjärrvärme bör sättas av marknaden och därmed styras av konkurrensen med andra uppvärmningsalternativ.”. Den enkla jämförelse som baseras just på denna konkurrenssituation, med alternativ uppvärmningsform finns redovisade nedan med hjälp av beräkningar som hämtats från Energimyndigheten.

Värmekostnaden, inkl moms, för pellets och värmepump är hämtad från Energimyndighetens studie ”Uppvärmning i Sverige år 2006” där den beräknats både som löpande (rörlig) kostnad och som totalkostnad, d v s inkl kapitalkostnader (se tabell nedan).

Uppgifter för 2006	Värmepump	Bio/Pellets	Medelvärde alternativ uppv.
Rörlig kostnad (kr)	84 000	95 000	89 000
Rörlig kostnad (kr/kvm)	84,0	95,0	89,6
Rörlig kostnad (kr/MWh)	435	494	464
Total kostnad (kr)	125 000	110 000	117 500
Total kostnad (kr/kvm)	125,0	110,0	117,5
Total kostnad (kr/MWh)	648	570	609

(Källa: Energimyndigheten)

Vilken kostnad för alternativ uppvärmning som skall användas beror i vilken situation fastighetsägaren är. I redovisningen av total kostnad för denna undersökning används medelvärdet av den rörliga alternativa uppvärmningskostnaden i de kommuner där fjärrvärme ej finns tillgänglig då det förutsätts att fastighetsägaren redan gjort ett ekonomiskt rationellt val.

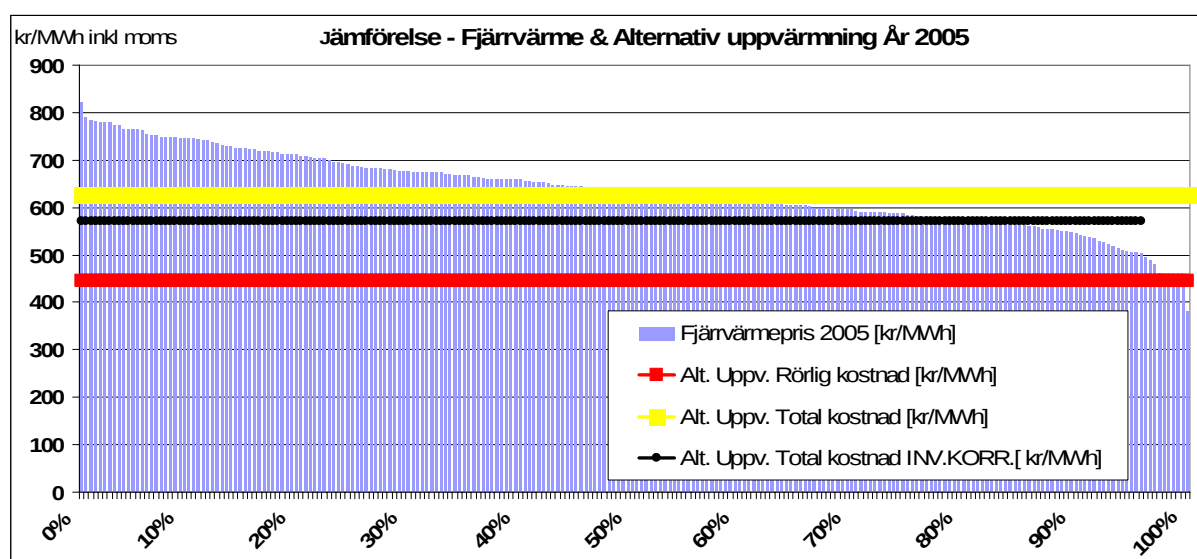
Den totala kostnaden kan användas som en indikation på om fjärrvärmepriset är konkurrenskraftigt eller ej, då det innehåller samtliga kostnader vid en konvertering från fjärrvärme.

Samma uppgifter som ovan fast för 2005 är hämtad från Energimyndighetens studie ”Värme i Sverige år 2005” där den beräknats både som löpande (rörlig) kostnad och som totalkostnad, d v s inkl kapitalkostnader (se tabell nedan)

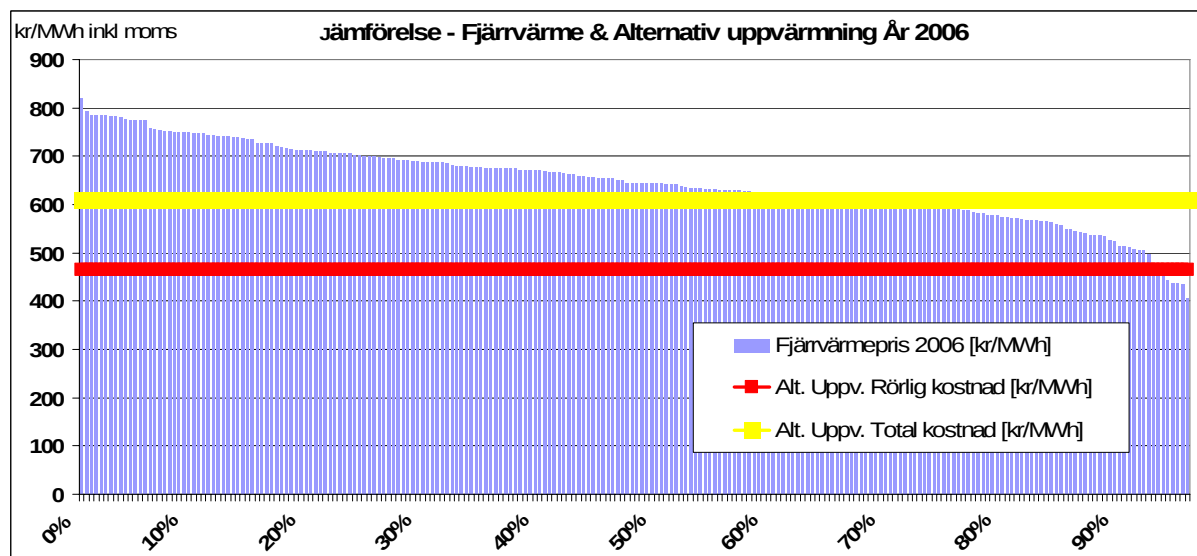
Uppgifter för 2005	Värmepump	Bio/Pellets	Medelvärde alternativ uppv.
Rörlig kostnad (kr)	74 000	98 000	86 000
Rörlig kostnad (kr/kvm)	74,0	98,0	86,0
Rörlig kostnad (kr/MWh)	383	508	446
Total kostnad (kr)	133 000	109 000	121 000
Total kostnad (kr/kvm)	133,0	109,0	121,0
Total kostnad (kr/MWh)	689	565	627

(Källa: Energimyndigheten)

Alternativkostnaden enligt energimyndigheten har förändrats olika mellan åren 2005 och 2006 vid studie av det rörliga och totala kostnaden.

Figur 25: Fjärrvärmepriset år 2005 i jämförelse med alternativ uppvärmning

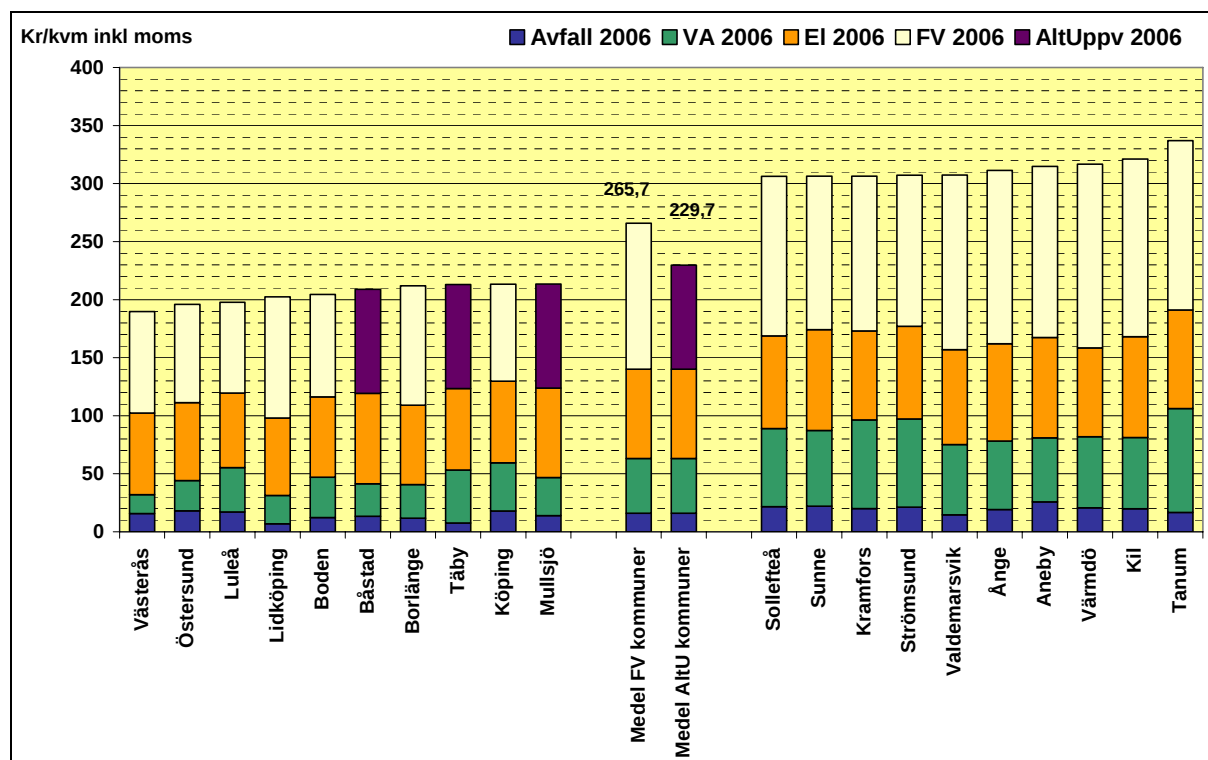
Figur 26: Fjärrvärmepriset år 2006 i jämförelse med alternativ uppvärmning

Den övre figuren (figur 25), avseende år 2005, indikerar att det skulle kunna vara lönsamt i ca hälften av fjärrvärmekommunerna att byta till alternativ uppvärmningsform. Beräkningsföretsättningarna för 2005 skiljer sig dock åt jämfört med 2006 och då särskilt avseende investeringsnivån för bergvärmepumpen som är en del av underlaget för redovisningen av alternativ uppvärmningsform. För att bibehålla en kontinuerlighet i investeringsnivå mellan åren i de uppgifter som lämnats från STEM har år 2005 korrigerats avseende total kostnad. Investeringsnivån för bergvärmepumpen på 488.000 kr inkl moms har använts istället för de ursprungliga 770.000 kr, som STEM använde i 2005 års rapport. Energimyndigheten har för år 2006 analyserat investeringsnivån för bergvärmepump och kommit fram till just 488.000 kr inkl. moms i sin rapport "Uppvärmning i Sverige 2006". Innbörden av korrigeringen för år 2005 innebär att konkurrenskraften för fjärrvärmen försämrades. Bortemot 80% av fjärrvärmeföretagen har ett fjärrvärmepris som överstiger den beräknade totalkostnaden för alternativ uppvärmningsform.

Förändringarna fram till år 2006 innebär att fjärrvärmen däremot har förbättrats sin konkurrenskraft något. Dock är det såsom framgår av figuren endast ca 1/3 del av fjärrvärmeföretagen som visar sig ha ett lägre fjärrvärmepris jämfört med den av STEM beräknade totalkostnaden för alternativ uppvärmning. Underlaget baseras på uppgifter under första delen av 2006 vilket innebär att situationen för fjärrvärme sannolikt förbättrats ytterligare då framför allt elpriserna ökat kraftigt. På marknaden för pellets tycks det också råda en viss prisuppgång. Denna marknad är emellertid svår att avläsa då det inte finns någon direkt öppen handel som visar gällande priser. Flera av pelletsleverantörerna redovisar ej sina priser för denna typ av storlek på kunder.

7. Totalkostnad

De totala kostnaderna för alla tidigare redovisade nyttigheter finns i diagrammet nedan. Medelvärde för en kommun med fjärrvärme är ca 266 kr/kvm år 2006 jämfört med knappt 253 kr/kvm för år 2005.

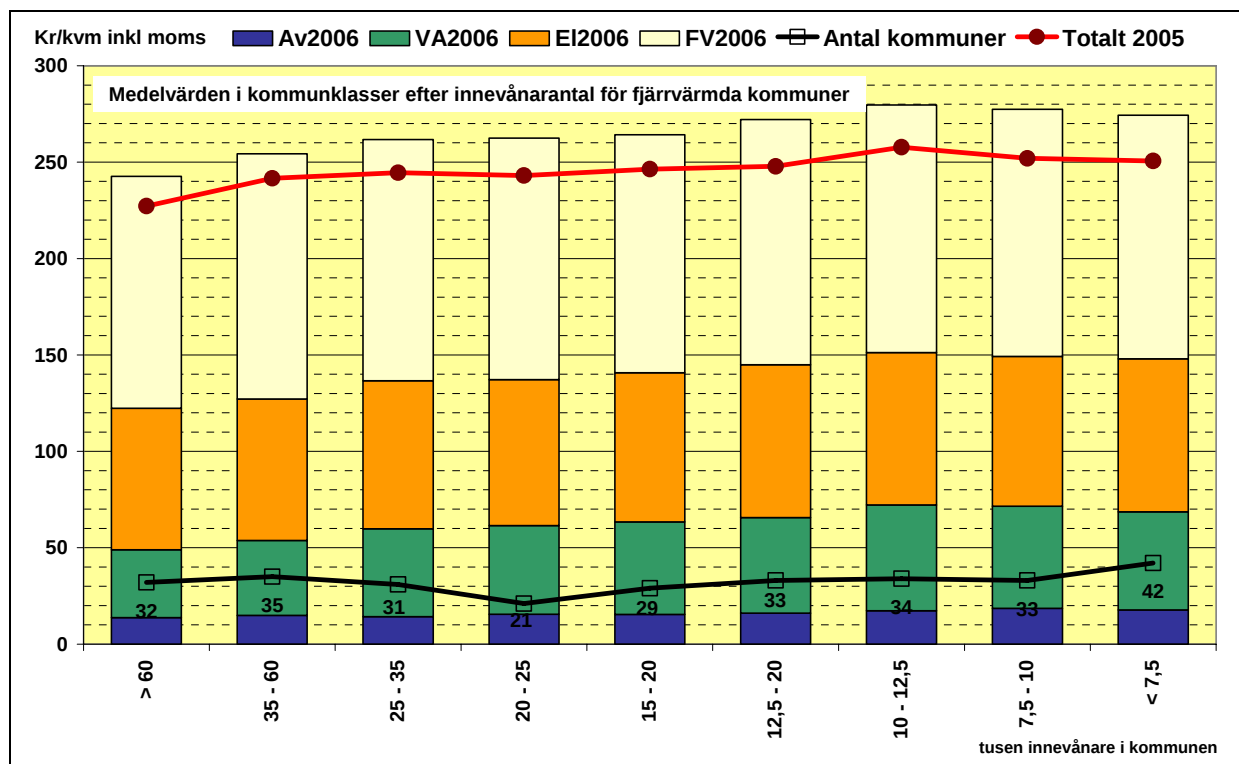

Figur 27: Kommuner med högst och lägst totalkostnad

De tio kommuner som har lägst totalkostnad får den positionen framförallt genom att ha låga fjärrvärmekostnader. De flesta av dessa kommuner är dessutom relativt stora kommuner. De tio kommuner som har den högsta totalkostnaden kommer dit på grund av en kombination av höga VA- taxor, höga avfallskostnader, höga nätavgifter för el samt en hög kostnad för uppvärmning i form av fjärrvärme. Dessa kommuner har genomgående relativt låga innevånarantal.

En stor skillnad jämfört med de senaste årens studier är att inte de dyraste kommunerna domineras av kommuner som inte har fjärrvärme. Genom att föra in mer realistiska alternativ för uppvärmning med lägre kostnader är det istället kommuner med höga fjärrvärmepriser som blir synliga. Ovanstående korta analys leder till att undersöka kommunstorlekens betydelse för totalkostnaden. Detta åskådliggörs i följande diagram, där totala antalet kommuner i Sverige har delats in nio klasser med ca 30 kommuner i varje klass.

Kostnadsförändringen jämfört med 2005 har varit större i de små kommunerna jämfört med de stora kommunerna. Detta gäller både i absoluta tal, vilket kan avläsas direkt i figuren 28, och i procentuell ökning jämfört med år 2005.

Figur 28: Medelvärden av totalkostnad som funktion av kommunstorlek (fjärrvärmda kommuner)

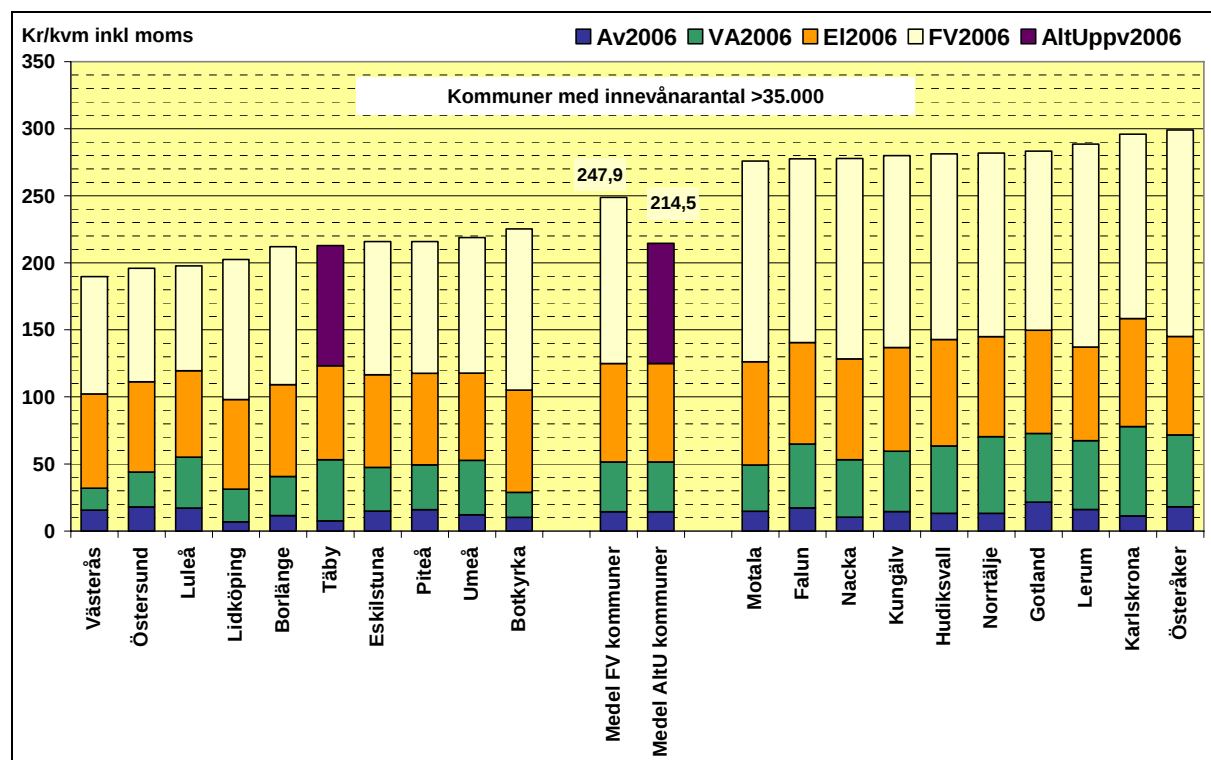
Bilden är sig dock lik, d v s att de mindre kommunerna i glesbygd alltjämt har höga kostnader för sin tekniska service (undantaget är kommungruppen med invånarantal under 7 500). Det är också ett av skälen till att vi tycker att det är mest intressant att försöka jämföra kommuner av liknande storlek med varandra.

Materialet medger en uppdelning på alla dessa nio storleksklasser av kommuner. Men för att förenkla redovisningen utan att tappa den egentliga informationen har vi valt att även i årets studie redovisa materialet i tre storleksklasser:

- Kommuner med ett invånarantal över 35.000
- Kommuner med ett invånareantal mellan 15.000 – 35.000
- Kommuner med ett invånarantal under 15.000

I det följande redovisas totalkostnaden för dessa storleksklasser och därmed anser vi att jämförelsen mellan de tio lägsta, medel och de tio högsta får en bättre relevans än om samma analys görs på alla kommuner oberoende av storlek.

7.1 Kommuner med ett innevånarantal över 35.000

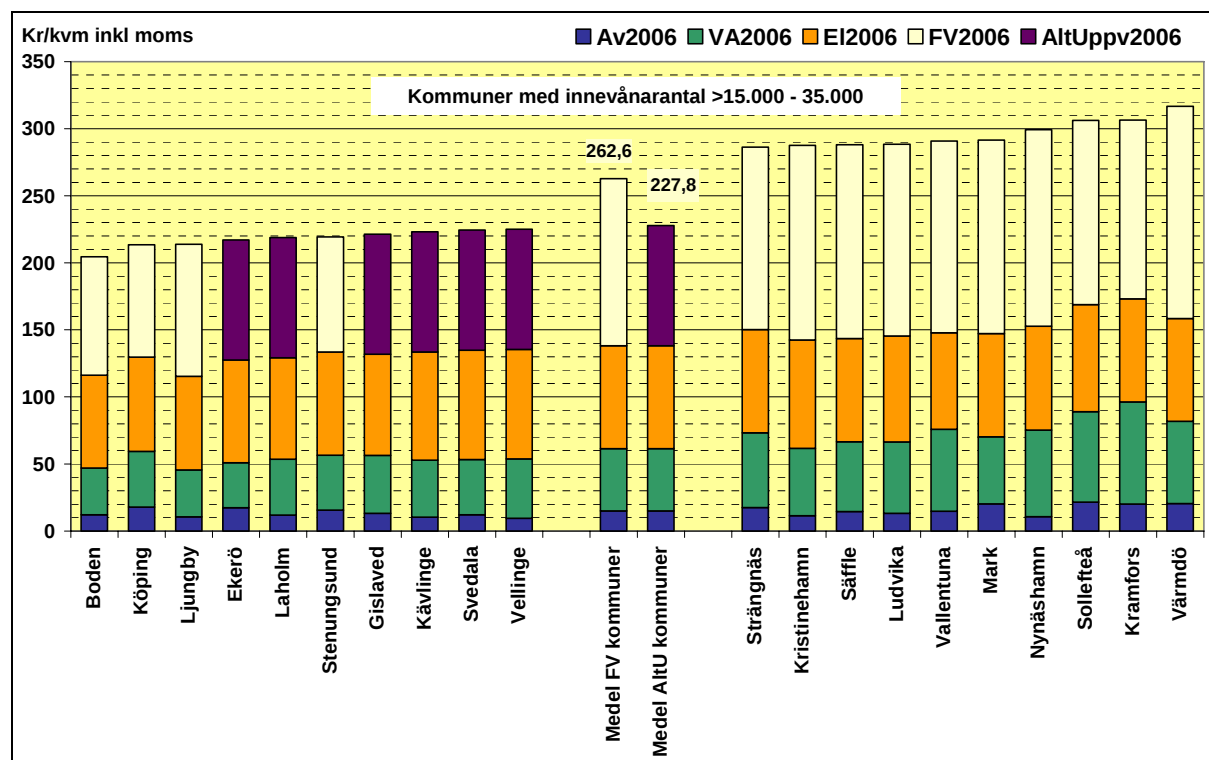
Figur 29: Totalkostnad för kommuner med ett innevånarantal över 35.000

Kommentarer:

Medelkostnaden år 2006 för kommuner med innevånarantal över 35.000 är ca 248 kr/kvm (236 kr/kvm år 2005) för kommuner med fjärrvärme och 214 kr/kvm vid uppvärmning med pellets/vp (201 kr/kvm år 2005) för kommuner utan fjärrvärme.

Det har inte skett särskilt stora förändringar bland de kommuner som har de lägsta totalkostnaderna. De tre billigaste kommunerna är, liksom tidigare år, Luleå, Östersund och Västerås men i ny ordning. Tidigare år har Luleå varit Sveriges billigaste kommun med avseende på de studerade nyttigheterna men i år har rollen övertagits av Västerås med Östersund på andra plats. Skillnaden mellan kommunerna är dock relativt små. Den dyraste kommunen är Österåker knappt följd av Karlskrona och Lerum.

7.2 Kommuner med ett innevånarantal mellan 15.000 till 35.000

Figur 30: Totalkostnad för kommuner med ett innevånarantal mellan 15.000 och 35.000

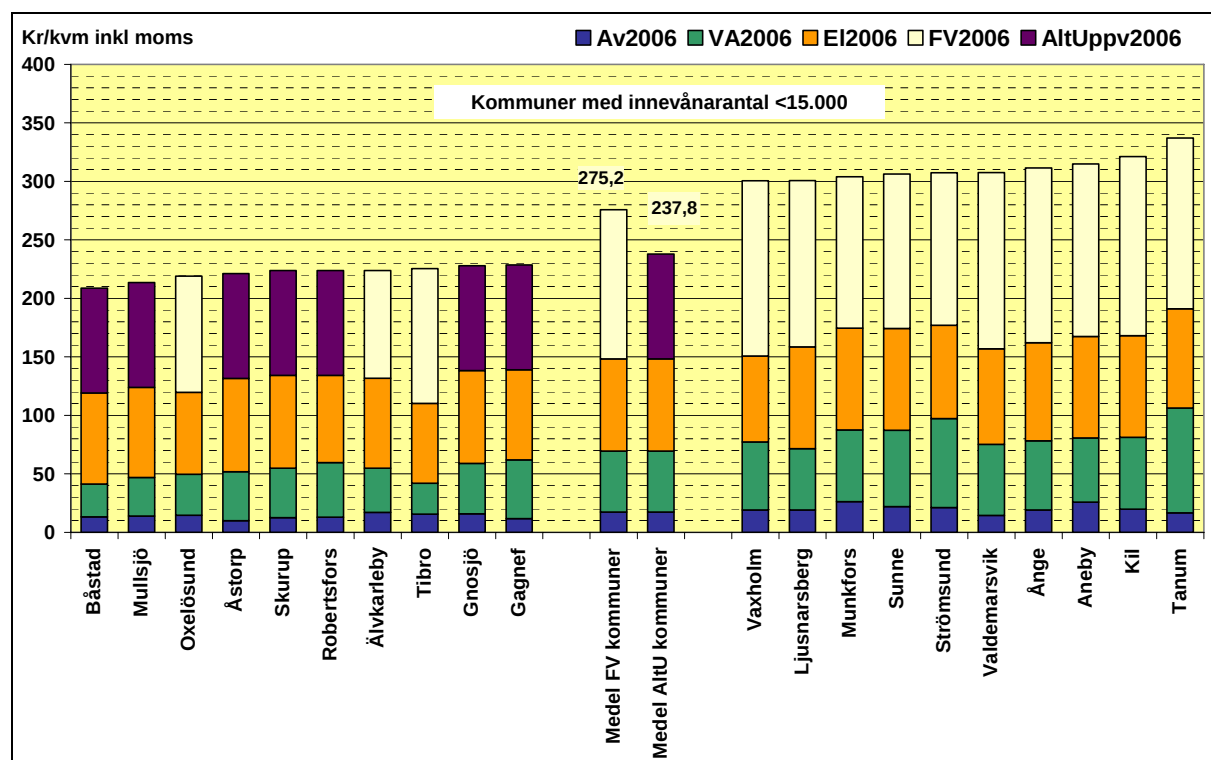
Kommentarer:

Medelkostnaden år 2006 för kommuner med innevånarantal mellan 15.000 och 35.000 är 263 kr/kvm (ca 250 kr/kvm år 2005) för kommuner med fjärrvärme och 228 kr/kvm vid uppvärmning med pellets/vp (214 kr/kvm år 2005) för kommuner utan fjärrvärme.

Det är även så här, att det inte har skett särskilt stora förändringar bland de kommuner som har de lägsta totalkostnaderna.

De tre billigaste kommunerna är Boden, Köping och Ljungby. De dyraste kommunerna i detta segment är Värmdö, Kramfors och Sollefteå vilket genomgående beror på relativt höga kostnader för samtliga nyttigheter.

7.3 Kommuner med ett innevånarantal under 15.000

Figur 31: Totalkostnad för kommuner med ett innevånarantal under 15.000

Kommentarer:

I denna kommungrupp är det ca ¼-del som inte redovisas som fjärrvärmekommuner.

Medelkostnaden år 2006 för kommuner med innevånarantal under 15.000 är ca 275 kr/kvm (262 kr/kvm år 2005) för kommuner med fjärrvärme och 238 kr/kvm för uppvärmning med pellets/vp (224 kr/kvm år 2005) för kommuner utan fjärrvärme.

De tre billigaste kommunerna är Båstad, Mullsjö och Oxelösund. De dyraste kommunerna i detta segment är Tanum, Kil och Aneby. Noterbart är att majoriteten (70%) av de 10 kommuner som har de lägsta kostnaderna för de studerade nyttigheterna är kommuner som inte redovisats so fjärrvärmekommuner.

Bilagor

- o Bilaga 1 och 2 finns i Excel-format med filnamn "NH2006bilaga1o2.xls".